ԺԱ· ՏԱՐԻ 3083 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 10 ՄԱՐԵՐԻ 4386 17 ՄԱՅԻՍ 1894 24 ԶԻԼ-ԳԱՏԷ 1311 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ		40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ		28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible]	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախս [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՀԱՅ ՆԿԱՐԻՉ ՄԸ

ԲԱՐԻԶ, 10 Մայիս

Հանդարտիկ Անգլիայէն եկողի մը համար՝ մասնաւորապէս եզական ազդեցութիւն մը ունի Բարիզ, հաճոյալից, արթուն ու գեղազարդ այս քաղաքը, որ երեւակայութիւնը կը սրէ, զգացում ու ներշնչում կուտայ։ Միօրինակ կենցաղավարութենէ ձանձրացողն, այստեղ նոր աշխարհ մը ու նոր կեանք մը կը գտնէ, ու թմրած միտքերը՝ կենդանութիւն կ'առնեն։

Բարիզի վրայ տպաւորութիւններու շարք մը գրելու առթիւ, նախ և առաջ կուզեմ ընթերցողներս առաջնորդել արուեստագէտի մը, Սարգիս Տիրանեանի աշխատանոցը։ Այս աշխոյժ երիտասարդը, որ անշուշտ անծանօթ չէ մերայնոց, իր տաղանդին ու աշխատութեան շնորհիւ ծանօթացած է նաեւ Բարիզի արուեստասէր ժողովրդեան մէկ մասին։ Թէ ինչու նախապատւութիւն կուտամ իրեն և կուզեմ իր վրայ խօսիլ, — պատճառը՝ նախ որ հայ մըն է և մերն է, երկրորդ զի գիտեմ իր փայլուն ասպարէզին փշալից ծագումը, ուսկից անցած է՝ ապահովելու համար իր ապագան։

Տիրանեան աւելի մեղմ, աւելի փափուկ և աւելի ներդաշնակաւոր կը ներկայանայ իր նկարներովը։ Գաղղիոյ գեղածիծաղ դաշտերու, լեռներու և առուակներու պլլաղան նկարները գծած է այս անգամ· զինքն արդէն դիմանկարիչ (portraitiste) ճանչցած էի, որ վարժ և կենդանի տեսքով կը նկարէր, և իր գործերը զմայլեցուցած էին զիս ճաշակի նրբութեան և նիւթոց ընտրութեան կողմէ։ Այս անգամ իր դաշտանկարները ոչ նուազ գոհունակութիւն պատճառեցին, մանաւանդ երբ լսեցի իրմէ իր պատկերները նկարելու համար վատնած կարճ ժամանակը։

Տիրանեան դիւրասահ ու վարժ վրձին մը ունի· գոյներու մասին շատ ներդաշնակաւոր է· քիչեր կրնան այդ հարուստ միանգամայն փափուկ վրձինն ունենալ· նա թողած է նկարելու հին և հանրածանօթ կողմերն· ուզած չէ նաեւ ունենալ վերջին ատենի անխնամ և անաշխատ ոճն, որու վերջերս շատեր հետեւած են։ Իր վրձինը կը տկարանայ այս երկու շաւղին մէջ. գլխաւոր կէտերու մէջ նուրբ և խնամեալ աշխատութիւն մը կը տեսնուի· իսկ երկրորդական մասերու մէջ վրձինը կը խաղայ իր ձեռաց մէջ՝ ազատ և ըստ հաճոյս։

Տիրանեանի գաղափարական նկարներուն մէջ՝ դէմքերու վրայ զգացմանց արտայայտութիւն և մարմնոց շարժուածքները շատ բնական և վայելուչ են. պատկեր մը որ կը ներկայանէ մի քանի անձինք որ արհեստագէտի մը սրահն այցելելով նկար մը կը դիտեն, ուրիշ մը ուր՝ երկու նշանածներ ճամբորդելու վրայ ըլլալով վերջը կ'ողջագուրեն և այլ շատ մը անաւարտ գործեր, իր արուեստին նրբութիւնը լաւ քննած և ճանչցած ըլլալուն մէկ մէկ վկայականներ են։

Տիրանեան այս տարի ալ ունի Սալոնի մէջ երկու պատկեր, մին ամերիկացիի մը կենդանանկարն է, զոր տեսայ և սիրեցի իր ներդաշնակ գոյներուն ու բնական երեւոյթին համար. միւսը տան մը սրահին մէջ երկու ընտանեաց համախմբումն է՝ որ այնքան խնամքով և զգացմամբ նկարուած է։ Գալիք տարւոյ համար մտադիր է մեծ պատկեր մը նկարել, նիւթն իր մանկութեան յիշատակներէն պիտի քաղէ. որքան որ ինձ խօսեցաւ այդ մասին, կրնամ երեւակայել թէ որքան դժուարին գործ մը պիտի ըլլայ կատարել զայն, բայց ինքն իբր յաղթող արուեստագէտ՝ դժուարութենէ չերկնչիր և այնքան ապահով կզգայ զինքն, որքան եթէ յաջողապէս արդէն շինած և վերջացուցած ըլլար։

Տ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԱՆՎԵՐՍԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆԸ

Անվերսի Ցուցահանդէսին մէջ ճարտարարուեստական պալատին ամենէն հետաքրքրաշարժ բաժիններէն մէկն է պուլկարական բաժինը, որ գեղեցիկ ճաշակով մը հաստատուած է՝ գլխաւոր շէնքին հարաւ-արեւմտեան ծայրը, պարսկական եւ ծովային բաժիններուն մէջտեղ։ Նշանաւոր է ոչ միայն ցուցադրուած նիւթերուն ընտրութեամբն եւ իր զարդարանքներուն ճաշակաւոր հանգամանքովը, այլ եւ մաքրութեամբն ու կատարելութեամբը որով ցոյց կը տրուի ճարտարարուեստական յառաջդիմութիւնը զոր քանի մը տարիներէ ի վեր ունեցած է այդ փոքր իշխանապետութիւնը։ Մէկ խօսքով Պուլկարիա՝ Անվերսի ցուցահանդէսին մէջ ներկայանալով, հեշտօրէն հաստատուած է ամրակուռ եւ վայելչակերտ շէնքի մը մէջ որուն պատերը ծածկուած են Քազանի, Զարիպրոտի եւ Չիբրովցի մէջ հիւսուած բազմաթիւ մեծ գորգերով, որք կը փայլին շողարձակ գոյներով եւ սիրուն նկարներու բազմազանութեամբ։ Պուլկարական գորգեր պատրաստողներն անշուշտ պարտական են ասիացի արհեստաւորներուն՝ այս նկարներուն ինչպէս նաեւ կարգ մը նրբին բաղադրութեանց եւ գունաւոր հակապատկերներուն համար, բայց իրենց այժմու արհեստը, որ ներկայացուած է ճարտարարուեստական պալատին մէջ, նպաստաւորապէս կրնայ բաղդատուիլ պարսկական արդի ձեռարուեստներուն հետ։ Քոթէլի գաւառին գեղջուկներուն շինած ահագին գորգերը վար գինով չեն վաճառուիր, վասնզի ասոնց ամեն մէկը մեծ աշխատութիւն սպառած է։ Միւս կողմէ, շատ գեղեցիկ են, կակուղ եւ երկու երեսներն ալ իրարու նման են ճշգութեամբ. ասկից զատ անանկ սեղմ հիւսուածք մը եւ անանկ պատուական շինուածանիւթ ունին որ եթէ աղէկ գործածուին կրնան երկար տարիներ դիմանալ եւ պահուիլ։

Սէվլիօ, Կապրովօ, Քալոֆէր եւ Բրէզնիքի գաւառները ի ցոյց դրած են բուրդէ եւ վուշէ հիւսուածքներու այլազան մթերք մը, մետաքսէ եւ գծաւոր, որոնք արդիւնք են այս վերջին տարիներս հնարուած ճարտարարուեստական ձեռնարկներու։ Ասոնք մեծագոյն մասամբ գիւղացիներու կերպասներ են, երկրագործական ու արհեստական դասերու պահանջմանց նպաստաւորաբար։ Միաժամանակ բոլոր գործերը սեղմացուցած են կնքամոմերու գեղեցիկ ցուցադրութեամբ մը որք շինուած են ի Ռուսճուք, որ այս տեսակին մէջ տեղ մը ունի Փիլիպէի միւսիններու ցուցադրութեան մէջ. ընդ որս սեւերը, կապոյտները, կարմիրները, վարդագոյնները եւ կանաչները։ Անոր ճիշդ մօտը կը տեսնուի Վիտինի եւ Լոմբալանքի ցանցագործներու եւ արծաթեայ քանդակներու փառաւոր ցուցադրութիւն մը, թէ՝ նկարի եւ թէ շինուածքի մասին Ծրնեղ, Վենետիկի, Ֆլորենցայի մասնագիտական գործերուն հետ բաղդատուելու արժանի։ Սէռանիմաքեի մետաքսի մեծ գործարանը շքեղ սիւն մը կանգնած է ճերմակ եւ դեղին մետաքսէ թելերու ճախարակներով, որք կը բարձրանան խոզակներէ կազմուած հիման մը վրայ։ Այս գեղեցիկ ցուցադրութեան դիմացը ուրիշ մը կը գտնուի մետաքսէ թելեւ հիւսուածքներու, ասուրձանական ուղեղ գոյներով բանուած ճերմակ յատակի վրայ, եւ հարսանեկան պարեգօտ կամ պարահանդէսի զգեստ շինուելու յատուկ։ Այս նիւթեր լաւագոյն գործարաններէն դուրս կը հանուին, առեղծագործուած հիւսուածքներ են, որք կը պատկերացնեն իրենց նախանի եւ արդի ամենէն հրապուրիչ տարազները, —միայն կիներու—։ Մակեդոնիոյ կին հագուստները հետզհետէ ունին ցոյց տուող թէ հռոմէական ազդեցութեան տակ նկարուած են, մինչդեռ Սոֆիայի տարազները զուտ պուլկարական են թէ՝ նկարի եւ թէ ձեւի կողմէ։ Ասոնք արկղի մը մէջ դրուած են։ Այս արկղին եւ ուրիշ կաշկապատ արկղի մը միջեւ, որ կը պարունակէ ծխերու ճոխ ապակեհին նմոյշներ եւ համեստագործութեան մէկ քանի տեսակն եւ գեղեցիկ նիւթեր, կը գտնուին Պուլկարիոյ այժմու բանակին բոլոր աստիճաններուն համազգեստներովը ծածկուած սեղաններ. թնդանօթաձիգ եւ հետեւակ զօրքերուն հագուստները ռուսականին վրայ ձեւուած են։

Պուլկարական բաժնին ամենէն աչքի զարնող նիւթերն են մանաւանդ գինիներն ու ծխախոտները։ Ալքոլական ըմպելիներու ցուցադրութիւնը, որ կը պարունակէ չափազանց զուտ նիւթով պատրաստուած գրեթէ բոլոր տեսակները, օղի, ըմպելիք, նոյն իսկ ռաքիներ, ինչպէս նաեւ Բէնի, Պոռսոֆ, Պուրկասի, Քալէրիսի, Օրիչովօ, Շամբանեայ գինիները, ամենն ալ պուլկարական՝ բայց գերմանական, ֆրանսական ու սպանական գինիներուն եղանակովը պատրաստուած։ Կան նաեւ պուլկարական քիւրասաօ, շարթրէօզ, բիւմէլ, մարասքինօ, քիրշ, և պէնետիքթին։ Շիշերը, պիտակները, խցաններն և քարսիները անանկ ճաշակով շինուած են որ հրապուրիչ տեսք մը կ'ընծայեն։

Պատրաստուած գինիներէն ոչ նուազ ակնահաճոյ են փայլուն, յամպարագոյն ծխախոտներու շարքերը՝ կարգաւ շարուած ծրար ծրար եւ գոյնզգոյն ժապաւէններով կապուած. տուփերու մէջ թէլ թէլ ոսկեգոյն ծխախոտ. ինքնատիպ նկարներով զարդարուն տուփերու մէջ հազարաւոր սիկառէթներ, որք իրենց գիներովը ու իրենց բոյրովը կրնան բաղդատուիլ եգիպտական սիկառէթներու հետ։

Պուլկարական բաժնին խորը կայ փոքր տաղաւար մը կարմիր գորգերով զարդարուած, ուր կը գտնուի մեծ դահլիճ մը եւ գորգապատ սեղան մը, որուն վրայ ի ցոյց դրուած են բազմաթիւ լուսանկարներ, Պուլկարիոյ տեսարաններ ու հանրային շէնքեր ներկայացնող։ Աջակողմը կ'երեւայ ցուցադրութիւն մը զոր կազմակերպած է կրթական պաշտօնէութիւնը եւ ուր կ'երեւան նկարներ, պատկերներ, գեղարուեստական նիւթեր (գլխաւորապէս ծաղիկ, մրգեր, մետաքսի վրայ ընտիր բանուածքներ) կաւով կաղապարուած եւ փայտի վրայ փորագրուած։ Ասոնք շինուած են պուլկարական երեք բարձրագոյն վարժարաններու երկսեռ աշակերտներէ։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի օրը Ֆրանսական դեսպանատան ընդունելութեան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Լանկէի առաջնորդութեամբ կազմակերպուած նուագահանդէս ի նպաստ Հայ Հռոմէականաց Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի դպրոցին։ Երաժշտութեան համար ամեն դիւրութիւն եւ յարմարութիւն ընծայող այդ ընդարձակ դահլիճը փոխուած էր նրբաշխաւոր մը որ կատարելապէս կը ներկայացնէր [illegible] բոլոր պահանջումները։ Արուեստասէրի ճաշակով զարդարուած, որմերը անբաղդատելի նկարներով ծածկուած, այդ պաշտօնական տեղը երաժիշտներու ճարտարութեան շնորհիւ դիւթիչ հանդիսավայրի մը փոխուած էր։ Բազմութիւնը չէր զլացած իր ներկայութեամբը լեցնել սրահը, որուն գլուխը կը բազմէր Ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոն եւ դեսպանատան պաշտօնեայք։

Նուագահանդէսը բացաւ Պ. Բօլ Լանկէ առ Վէն Կայսրն ձօնեալ զինուորական քայլերգովը զոր նուագախումբը գործադրեց հեղինակին առաջնորդութեամբ։ Ամեն անգամ որ Լանկէ, երաժիշտներու մէջտեղը կեցած, գաւազանը ձեռքը, իր մարմնոյն ամբողջ շարժմամբը, որով կը մասնակցին նաեւ իր յորդ յորդ մազերը, կ'առաջնորդէ նուագախումբ մը, ինծի այնպէս կը թուի թէ Նիպէլունկի Վալքիւրիներու գերման աշխարհին մէջ փոխադրուած եմ ուր կը տեսնեմ այերին մէջէն վազվզել կապոյտ աչքերով, եթերային կազմուածքով, ոսկեհոյլ մազերով պարիկներ, յարաշարժ, յարաժպիտ։ Լանկէ այդ օրն ալ միեւնոյն տպաւորութիւնը վրաս կը ձգէր, երբ վարպետ ճարտար ձեռքը՝ իր ազդեցիկ հրամաններն անձայն այլ զօրաւոր շարժումներով կը թելադրէր նուագածուներու, զի նուագահանդէսին մեծ յաջողութիւնը կը կազմէր 32ներու ամբողջ խումբը որ մէկ զսպանակէ կարծես մղուած, ամբողջութեան կատարելութիւնը վեր կը հանէր։ Ինչ ներդաշնակութիւն, ինչ անուշութիւն։ Ձայներու հեղեղ մը, մեղմ դաշն հծծիւններ որք կը գգուեն զգայարանքդ, կը վերացնեն մարմինդ եւ անուշ սարսուռով մը ջղերուդ մէջէն ելեկտրական հոսանք մը կը ղրկեն որք կը տանին զքեզ հեռուները, բիւրաւոր անդին, գոնէ վայրկեան մը։ Այդ վայրկեանին մոռացումն ալ սփոփանք մ'է։

Ծրագրէն դուրս, հաւանաբար Վօնտրապէյի տեղ, տեսարան եկաւ Մասընէի [illegible] մէջ քլարինէթ նուագով մը, զոր շիտակը զինք ճանչցած չէինք իբր վարպետ մը այդ նուագարանի այնքան յաջող գործածողը։ Շատ շատ ախորժելի ու սրտալի ազդող նուագը եւ անգամ մ'ալ զայն տեսնելու եւ անունը իմանալու բաղձը յուզեցին։

Ինքնէթի Սիրոյ Տեսարաններէն եւ Բօբէնի Սպանիական Պարը նուագեց ջութակի վրայ Պ. Ռօտոլֆ։ Սա գլխաւորաբար յաջողեցաւ Անտոնիէ չափերուն մէջ. «Սիրոյ տեսարաններու» մէջ զգացում եւ մեղմ նուագահարութիւն մը պէտք է, Պ. Ռօտոլֆ գիտցաւ իր կնճռոտ վարպետութեամբ գործածել։ Իսկ Բօբէնի կտորին մէջ որ կը պահանջէ փառաւոր, բուռն, արագ խաղ մը, յստակ, մաքուր ձայներ, Պ. Ռօտոլֆ թերացաւ եւ կնճռոտը չը կրցաւ թելերուն վրայ կաւակալել։

Տղայոց եռաձայն երգը շատ գնահատուեցաւ։

Պ. Լանկէ, դաշնակ լաւ մարզած էր՝ Մէյէրպէրի Ողջոյն Մարիամը կրկնուեցաւ ֆրանսական դեսպանին խնդրանօք։ Տղայոց բազմաձայն այն երաժշտութիւնը քանիցս իր փայլուն փորձերը տուաւ մեզ եւ այդ պզտիկներուն յաջողութիւնը տեսնելով ակամայ կը յիշենք մերիններուն ձայնական մշակման պակասը։

Երկրորդ մասը սկսաւ Լանկէի հեղինակած վալսովը որ նուագախումբին համար պատրաստուած էր։ Այս կտորը արեւելեան եւ արեւմտեան երաժշտութեան խառնուրդ մ'է, բաւ է թէեւ նուագահանը, սակայն արեւելեանը միայն կ'իմացուի նախաբանին եւ վերջաբանին մէջ։ Վալսը եւրոպական բայց մ'ունի որու մէկ մասը կը յիշեցնէ Լիստի Ռ. Ռապսոտին։ Նուագախումբին համար պատրաստուած օրքեսթրան անթերի էր. իբր թէ կը թուէր մեզ Վոսփորի կապոյտ ջուրերուն վրայէն թեւածել, կապոյտին մէջէն սահիլ, վալսին եռաչափ նոտաներովը։

Դաշնակի վրայ առանձին նուագեց Օր. Ալիս Բինէ։ Սա մեզ յիշեցուց Օրք. Ճանըռեան եւ Ալքինեանի յաջողութիւնները։ Մեր մէջ կան Օր. Ալիսի նման շատ դաշնակահարներ որք իրենց սենեկէն դուրս չեն պիտի համարձակէին նուագել։ Այդպիսիներուն համար Օր. Ալիս օրինակ մը կրնայ ըլլալ։

Նուագահանդէսը փակեցաւ Մասքանիի օփերային Մեծ Ֆանթէզիովը։ Նուագախումբը այս անգամ բոլորովին սքանչացուց ունկնդիրները։ Եղանակի քաղցրութիւնը մէկ կողմէն, նուագողներու վարպետութիւնը միւս կողմէն, և ապա նուագարաններու բազմութիւնը և ճարտարօրէն յարդարումը միանալով իրարու՝ յառաջ կը բերեն անտարակոյս անզուգական գոհար մը, զոր փայլել և մնալ կարելի չէ։ Եթէ, կը խորհէի, 32 նուագածուաց խումբ մը կ'արտադրէ այսպիսի քանի տպաւորութիւն մը, — անդին, հեռուն, 150 հոգինոց նուագախումբ մը որուն գլուխը գտնուի Կօլօն մը, ինչե՞ր չպիտի ներգործէր, ինչե՞ր չպիտի ստեղծէր։

Մասնախումբը նուիրեց վարդէ պսակ մը Լանկէի, վարպետին, եւ վարդէ քնար մը Օր. Ալիսի, աշակերտուհիին։ Մասնախումբը չէր զլացած ոչ և է խնամք ընդհանուր կարգադրութեան որուն համար ստացաւ մասնաւոր շնորհակալիք։ Նուագահանդէսներու շատութիւնը արդեօք ապացո՞յց մ'է թէ քիչ քիչ երաժշտասէր ժողովուրդ մը կ'ըլլանք։

Մ. Տ.

ՆԱՒԹԱՅԻՆ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ Ի ԲԱԹՈՒՄ

Բաթումէն գրուած նամակ մը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ Նաւթային առեւտուրին վիճակը։

Այն օրից, որ կազմակերպուել է Բագուի նաւթ արդիւնաբերողների միութիւնը, Բաթումի գործարանները դադարել են բանելուց. չեն բանում գլխաւորապէս նրանց գործարանները, որոնք մաս ունին նաւթային միութեան մէջ։ Դադարել է բանելուց նաև Ծովեանեան եղբայրների յայտնի գործարանը։ Առաջիններն այնքան շատ նաւթի պատրաստ պաշար ունին, որ լցրել են բոլոր թէ աւազանները և թէ ահագին պահեստներում դարսած բանկաները, բայց պահանջ չունենալուն պատճառով ապրանքները հենց այդպէս էլ մնում են։ Մինչդեռ Մաստերեան եղբայրների գործարանը շատ տեղերից պահանջներ թէեւ ունի, բայց նաւթ չունի ծախելու, ուրեմն և գործարանը բանեցնելու (Ծովեանեան եղբայրները միութեան մէջ չեն)։

Մի ամսից աւելի է՝ կանգնած սպասում է նաւթային միութեան համար վարձուած Բուռիան Պրինց բեռնակիր շոգենաւը, իսկ մի քանի շաբաթ է սպասում են Սքոնթարը և Անրիէ Ռոյտ նաւերը. — պահանջ չկայ։ Այդպէս պարապ կանգնած մնալն ի հարկէ այնքան էժան չէ նստում միութեան վրայ. նաւերից իւրաքանչիւրը սպասելու համար իւրաքանչիւր օր ստանում է նաւթային միութիւնից 48 ֆունտ ստերլինգ, որ ռուսական դրամով անում է 500 ռուբլի։ Բայց սա ամերիկացիների հասցրած վնասի մի կոպիկն է դեռ. այստեղից 260 հազար պուդ բեռնով գնացած նաւը կանգնած սպասում է Լոնդոնում. ամերիկացիները վարձել են բոլոր աւազանները ու լցրել, իսկ մերոնք տեղ չունին դատարկելու։ Լոնդոնում սպասող նաւն էլ իւրաքանչիւր օրուայ համար վարձք ստանում է իւր կարգով ի հարկէ։

Մի կողմը թողած որ ամերիկական նաւթը գերազանցում է մերից, գների մէջ եղած տարբերութիւնն էլ ներկայումս ահագին է։ Ամերիկացիները Նեւ-Եօրքում գնահատել են պուդը 28 կոպ. տեղափոխութեան ծախսն էլ մինչեւ Լոնդոն անում է 10 շիլլինգ, իսկ շոգենաւը Նեւ-Եօրքից հասնում է Լոնդոն 11 օր ժամանակամիջոցում։ Իսկ մեր նաւթը առաջներում գնահատել էին 33 կոպ. Բաթումում, և միայն վերջերումս իջեցրին 28 կոպ.։ Եթէ սրա վրայ աւելացնենք նաւթը Բաթումից Լոնդոն փոխադրելու համար պուդին 22 շիլլինգ, որ մի պատկառելի գումար է նաւթային առեւտրի մէջ։ Բայց դրանից, Բաթումից մինչեւ Լոնդոն շոգենաւը հասնում է 22 օրում, այսինքն հեռաւորութիւնը համարեա կրկնապատիկն է քան Նեւ-Եօրքից Լոնդոն։ Լոնդոնից Նեւ-Եօրկ դատարկ շոգենաւերը միշտ յարմար բեռն են գտնում հետները տանելու, իսկ Բաթում եկող նաւերը հաւասարակշռութիւնը պահպանելու համար լիքը ջուր են բերում։

Գալով Գերմանիա ուղարկելուն, ամերիկացիները, օգուտ քաղելով ռուս-գերմանական մաքսային հարցը սուր կերպարանք ստանալուց, պայմանաւորուել էին գերմանական նաւթավաճառների հետ և այժմս էլ պայմանաւորուած են։

Ահա այս է գլխաւոր պատճառը, որ ընդհանուր յուսահատութիւն է տիրում թէ՝ Բաթումի և թէ Բագուի բոլոր գործարանատէրներին։

Իսկ բանւոր դասակարգը, որոնց թիւը Բաթումում մի քանի հազարների է հասնում, նրանց յուսահատութիւնը չափ ու սահման չունի։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (3)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԽԵՆԴ Է

Իր գեղեցիկ գլուխը, կորովի նոյն իսկ քիչ մը խիստ դիմագծերով, կը խոնարհէր և վեր կ'առնէր, հանգիստ անդիմադրելի պէտքի մը տեղի տալով։

Աչքերը կը բացուէին, կը գոցուէին։

Եւ յանկարծ գլուխն հակեցաւ մնաց, աչքերը գոցուեցան. երիտասարդը քնացած էր։

Այն ատեն, դատաւորը հանեց իր նորմանտեան գլխակը և գրասեղանին վրայ նետեց. ուսերուն պլլուած խարազանին փոկը քակեց. առանց իր յանցանքը ըլլալու, առանց մէկէն այպանուելու, քիչ մը կը խպնէր սակայն իր տարազին վրայ։

Ծառան հազիւ հինգ վայրկեանէ ի վեր վար իջած էր, Պ. Միշէլիէ ներս մտաւ։

Սեմին վրայ կանգ առաւ, անծանօթը տեսնելով։

—Հիւա՞նդ մը։

Դատաւորը ցած ձայնով եղելութիւնը պատմեց անոր։

—Ժօռժ տ'Էսխիպօն սպանուա՞ծ... Եւ այս մա՞րդն է սպանիչը... Եւ կուգայ անձնատուր կ'ըլլայ... ատանկ գիշեր մը... հանդէսի միջոցին... ի՞նչ կը նշանակեն այս ամենը։

—Կը խոստովանիմ, սիրելի Միշէլիէ, որ շատ շփոթած եմ։ Ի՞նչ ընելու է։

—Նախ իմաց տալ ոստիկանութեան։

—Իմաց տուի...

—Գրաւ կը դնեմ որ տ'Էսխիպօն որ շատ չանցած հոս պիտի գայ, կատարելապէս առողջ է... Այս տղան երազակոծ մըն է..

—Արդարեւ մտածեցի թէ գործերնիս խենդի մը հետ է։

—Ամենէն պարզ միջոցն է մարդ ղրկել տ'Էսխիպօին տունը։

—Այո։ Հոնկէ բան մը կ'իմացուի։

—Եւ նոյն իսկ եթէ իրաւ սպանութիւն մը գործուած է, ոստիկանութիւնը իմացած և ոճրին վայրը գացած կ'ըլլայ...

—Քիչ յետոյ կ'իմանանք ամէնը։

—Ուստի լաւագոյն է համբերել։

Պ. Միշէլիէ, շատ յուզուած, վեր վար կը պտըտէր իր խուցին մէջ։ Ատեն ատեն խուսափուկ ակնարկ մը կը նետէր անծանօթին վրայ, դատաւորի թափանցող ու խորագնին այն ակնարկը որ գաղտնիք մը կը զգայ և որ կոչում կ'ընէ իր յիշողութեան։

Կը ճանչնա՞ր այդ մարդը։ Ուրիշ ատեն տեսա՞ծ էր զայն։ Եւ ի՞նչ էր այդ դէմքը։ Սովորական մարդասպանի՞ մը դէմքն էր, թէ ոչ թշուառականի մը որ կա՛մ կիրքով կամ տեսակ մը չարաբախտութեամբ ոճրի դիմած էր։

Բոլոր այս հարցումներն իրեն կ'ուղղէր։

Բայց ամեն մէկին՝ գլուխը կը թօթուէր, վարանոտ։

Ուրեմն խե՞նդ մըն էր։

Անշուշտ շատ չանցած պիտի իմանային։ Ղրկուած ծառան, որ Ժօզէֆին կը կոչուէր, անշուշտ ետ պիտի դառնար։

Եւ արդարեւ գրեթէ խոկոյն երեւցաւ։

—Պարոն, ըսաւ խօսքը իր տիրոջը ուղղելով, ոստիկաններն եկան, վեր ելլե՞ն։

—Հանդէսս պիտի խանգարի այս ծիծաղելի գործէն, մինչեւ ընդհ. դատախազը վայրացած։ Գայթակղութիւնը խափանելու միջոց մը չեմ տեսներ։ Ի՞նչ կ'ըսէք, Մօնթէկլէ՞ն։

—Բայց ընդհ. դատախազին տանը մէջ ոստիկաններու ներկայութիւնը գայթակղելի բան մը չէ...

—Նոյն իսկ կէս գիշերի՞ն, և դիմակաւոր պարահանդէսի մէջ։

Եւ անհամբերութեան, գրեթէ զայրոյթի շարժում մը ուղղեց խորհրդաւոր անծանօթին որ խորունկ կը քնանար, մահուան հանգստաւէտ լռութեամբ մը։

—Վեր բեր զանոնք, Ժօզէֆին... կարելի եղածին չափ զգուշութեամբ։ Ջանայ որ մարդ չտեսնէ...

Քանի մը վայրկեան ետքը ներս մտան ոստիկան-զինուոր մը և քննապետ մը, որուն անունն էր Սուատօ, սեւէնեան ճշմարիտ տիպար մը, նիհար, հուժկու, համակ ոսկր և ջիղ, իր կարճ ոսկրուտ դէմքը երկուքի բաժնուած՝ ահագին թուխ պեխով մը։

Պ. Միշէլիէ քնացողը ցուցուց անոնց։

—Կը ճանչնա՞ք սա մարդը։

Ուշի ուշով քննեցին զայն։

—Ամենեւին, պարոն դատախազ, կրնանք հաստատել որ երբեք մեր ձեռքէն անցած չէ։

—Առտուընէ ի վեր քաղաքին մէջ կամ շրջականերն մասնաւոր բան մը տեղի չունեցա՞ւ։

—Ձեզի հաղորդուելու արժանի բան մը չկայ։

—Ո՛չ և է գողութիւն, ո՛չ և է սպանութիւն...

—Բայց ոչ, պարոն ընդհ. դատախազ, կ'ըսէր քննապետը շլմորած, նայելով իր ընկերոջը որ ոչ նուազ շփոթած էր։

Ինչո՞ւ կէս գիշերին մարդ ղրկուած էր իրենց ետեւէն։ Ինչո՞ւ արթնցուցած էին զիրենք։ Ինչո՞ւ Ժօզէֆին ստիպած էր զիրենք որ աճապարանօք հագուին իբր թէ բոլոր դատաւորութիւնը վտանգի մէջ ըլլար։

—Այս մարդը քիչ մը առաջ եկաւ յայտարարեց Պ. տը Մօնթէկլէնի թէ տ'Էսխիպօն սպանած է։ Այս մասին տեղեկութիւններ ունի՞ք մեզի հաղորդելու։

—Ո՛չ, պատասխանեց ոստիկան-զինուորը, միամիտ խոշոր տղայ մը։

—Կէս օրէն ետքը, Աւմի հրապարակին վրայ Պ. տ'Էսխիպօին պատահեցանք, ըսաւ Սուատօ...

—Շիտակ է, ըսաւ ոստիկան-զինուորը. և նոյն իսկ հիւանդ ալ չէր երեւար... Շատ առողջ երեւոյթ ունէր...

Բայց խօսքը կտրեց... Իր պետին մէկ ակնարկը հասկցուցած էր իրեն թէ այլանդակութիւն մը փախուցած էր բերնէն...

Պ. Միշէլիէ ցած ձայնով ըսաւ դատաւորին.

—Խենդ մը ունինք մեր առջեւ... ապահով եմ։

—Տ'Էսխիպօին համար աւելի աղէկ։

—Ամեն պարագայի մէջ, որովհետեւ այս ժամուս չենք կրնար գաղտնիքն երեւան հանել, ինչպէս նաեւ չենք կրնար տղին տ'Էսխիպօին տունը ներկայանալ, վաղուան սպասելու է ճշմարտութիւնը հասկնալու համար...

—Հիմակ ի՞նչ ընենք այս... Պեռնարը։

—Վար դնենք։

Նշան մը ըրաւ Սուատօին։

—Վրան խուզարկէ... Թերեւս զէնք մը ունի զոր առնելու է, կամ թղթապանակ մը ուսկից կ'իմանանք իր ով ըլլալը։

Սուատօ քնացողին քով գնաց։

Պիտի արթնցունէր զայն երբ կանգ առաւ և Պ. տը Մօնթէկլէնին ցուցուց անծանօթին աջ ձեռքը որ աթոռէն ի վար կախուած էր։

Արեան գիծ մը կար այդ ձեռքին վրայ մինչեւ դաստակը... և ձեռքը վէրքի ո և է նշան չէր կրեր։

Ուրիշի՛ մը արիւնն էր...

Արդեօք այդ մարդը շիտա՞կ կ'ըսէր։

—Է՛յ, պարոն, է՛յ, պարոն, կը պոռար քննապետը Պեռնարի ականջին։

Քնացողը բացաւ արտեւանունքները, իր գեղեցիկ շողարձակ աչքերովը նայեցաւ հոն գտնուողներուն և մէկէնմէկ ամեն բան յիշեց անշուշտ, վասնզի ոտքի ելաւ։

—Ներեցէք... կը քնանայի... Բայց ըսած էի ձեզ, պարոն,— յարեց դատաւորին դառնալով,— յոգնած եմ, անկողին մը տուէք ինծի։

—Վրան խուզարկէ, կրկնեց Պ. Միշէլիէ ոստիկան-զինուորին։

Եւ խօսքը Պեռնարին ուղղելով.

—Պարոն, մինչեւ որ ճշմարտութիւնն իմանանք՝ գիշերը պիտի անցունէք արգելարանին մէջ, հաճեցէք քննապետին տալ ինչ որ ունիք...

—Հագուստներս միայն ունիմ։

—Տեսնենք։

Գրպանները խնամով խուզարկեցին։

Անծանօթը չէր ստած, ոչ թղթապանակ, ոչ թուղթ, ոչ դրամապանակ, ոչ իսկ զէնք մը, ոչ իսկ ժամացոյց մը ունէր։ Միայն՝ բաճկոնակին մէկ գրպանէն քանի մը ոսկի և մանրուք դրամ գտնուեցան։

Քննապետը թաշկինակ մըն ալ հանեց [illegible] գրպանէն և անոր մէկ ծայրը քննեց՝ սկզբնատառ փնտռելով։

Սկզբնատառը Պ... էր, մեքենայով բանուած։

—Այո, ըսաւ դատաւորը, յայտարարեց թէ անունը Պեռնար է...

Ամենը այսչափ։

Երիտասարդը կատարեալ անտարբերութեամբ տեղի տուած էր այս խուզարկութիւններուն։ Նոյն տժգունութիւնը և նոյն խոնջէնքն իր դիմագծերուն վրայ։

Երբ այս գործողութիւնը լմնցաւ, Պ. տը Մօնթէկլէն բանտարկութեան հրամանագիր մը ստորագրեց, և երբ ոստիկան-զինուորները կը պատրաստուէին մեկնիլ իրենց կալանաւորին հետ, դատաւորը բռնեց Պեռնարի աջ ձեռքը, մատովը ցուցուց կարմիր, լայն ու երկար գիծը...

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17/29 ՄԱՅԻՍ, 1894

Քաղաքական կացութիւն

ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐԴՈՑ ՄԷՋ

Թան հետեւեալ խմբագրականն հրատարակած է իր մայիս 25ի թիւով։

«Ազատական նախարարութիւնը շուտով ամբողջացաւ Պ. Մրնտելլայի հրաժարումէն ետքը, որ ծանօթ ցաւալի արկածին պատճառաւ, հարկադրուած էր թողուլ առեւտրական նախարարի պաշտօնն, որոյ պաշտօնավարութիւնն խել է գործել սեղմանտրական եւ առեւտրական անկանոնութեանց դէմ։ Խոստապահանջ մարդիկ գտնուեցան որ շատ մը մեղաւորներու քաւութեան նախազն եղած Պ. Մրնտելլայի երեսփոխանութենէն ալ հրաժարումը պահանջեցին։ Թէպէտ Պ. Մրնտելլա երեսփոխան կը մնայ, բայց հանրային կարծիքն, որ այսպիսի խնդիրներու մէջ երբեմն վատնողաւոր զարթնումներ ունի, պնդեց որպէս զի հրաժարեալ նախարարին յաջորդն ընտրուի շահագիտական գործառնութեանց միջամուխ չեղած անձնաւորութեանց մէջէն, որոյ անունը չգտնուի ճարտարական եւ դրամական ընկերութեանց վարչական խորհուրդներուն մէջ։

«Պ. Ճ. Պրայս սքանչելապէս կը կրէ այս պայման, ուրիշ կարգ մը արժանիքներէ զատ՝ Նշանաւոր գրագէտ մ'է, որ իր համբաւը շինած է իր առաջին հեղինակութեամբ իսկ, գերման ազգայ Հռոմէական Սրբազան Կայսրութեան պատմութեամբն, որով ցուցած է թէ իբրեւ պատմագէտ եւ իրաւագէտ այն պատուական տիպերէն է, որ գրական իրաւաբանութեան քննութիւնն երբեք չբաժներ հանրային կեանքի ուսումնասիրութենէն իր ամեն ձեւերու տակ, գլխոյ որոյ պետերն են ականաւոր վարպետք ինչպէս Սավինի եւ Մոմսէն։ Իբրեւ համալսարանական դասախօս, փայլուն պաշտօնավարութիւն ունեցած է յՕքսֆորտ. Թէպէտ իր դասախօսութեանց պաշտօնական անունը գիւղ սահմանադրական կը թուէր հռոմէական իրաւաբանութեան մէջ, որ ինքնին բաւական ընդմիջոր եւ լայնարձակ է, Պ. Պրայս մարդկային նոր ընկերութեանց բազմակողմանի երեւոյթները քննելու հրապուրուած է, եւ Միացեալ Նահանգաց վրայ ամենայն խղճմտութեամբ կատարած մանրակրկիտ ուսումնասիրութենէն ետքն, առաջին օրէն դասական դրքի դիրքը բարձրացող փառաւոր գործ մը երկնած է նոյն հանրապետութեան կազմակերպութեան վրայ, մանրամասն գրելով անոր ոչ միայն քաղաքական այլ եւ տնտեսական, ընկերական եւ իմացական կողմերուն վրայ։

«Այժմ Պ. Պրայս լոկ գիտական զբաղումները թողուլ քաղաքականութեան նուած է։ Վերջնապէս հրաժարած է Օքսֆորտի համալսարանի կրթարաններէն, գծական ուսումնասիրութիւններէն, նկարագեղ պարտէզներէն եւ պատուական մատուռներէն, ինքզինք տալով Ուեսթմինսթրի խորհրդարանական պալատին կռուոյ եւ տաժանելի պայքարներուն։ Այս նոր միջավայրի մէջ մեծ տեղ մը գրաւեց ընդ փոյթ։ Պ. Կլատսթոն որ շատ կը հաւնէր իրեն, նախարարութեան անդամակից առաւ զինքը անգործ պաշտօնով մը, օգտուելու համար անոր մասնագիտական ծանօթութիւններէն իրաւաբանական ծրագրի խմբագրութեան մէջ՝ սահմանադրական կազմակերպութեան եւ մանաւանդ դաշնակցական դրութեան մասին։

«Եւ այժմ աւելի ազդեցիկ եւ աւելի ընդարձակ պաշտօնի մը կը կոչուի։ Առաջին անգամ չէ որ աշխարհի ամենէն աւելի գործնական ժողովուրդին մէջ մասնագիտական պաշտօնարանի մը պետ կը կարգեն քաղաքական անձ մը որ գործին մասնագէտ չէ ամենեւին։ (Պ. Ճէյմս Պրայս, գիտուն եւ գրագէտ, բայց ոչ երբեք առեւտրական գործի ծանօթութիւն ունեցած է։ Առ առաւելն կրնայ ըսել թէ իբրեւ իրաւագէտ եւ նախկին փաստաբան գիտէ վաճառականութեան օրէնքները։ Ծ. Խ. Արեւելքի։)

«Ճշմարտութիւնն այս է որ Անգլիոյ մէջ մեզմէ (Ֆրանսացիներէն) աւելի կարեւորութիւն կու տան մասնագիտութեանց։

«Ո՛չ որ զարմացաւ երբ Լորտ Բիքընսֆիլտ ծովային նախարարի պաշտօնն յանձնեց Լոնտոնի բարի քաղաքացւոյ մը, որ ճանչցուած էր միայն իբրեւ ականաւոր գրավաճառ, Պ. Ուիլեըմ Սմիթի։ (Անգլիոյ մէջ ծովային նախարարի պաշտօնն ո՛չ այնքան ծովայինական կամ զինուորական որքան վարչական պաշտօն է, մասնագիտական խնդիրները թողուած ըլլալով ծովայինական խորհուրդին, եւ Պ. Սմիթ իր յայտ ընդարձակ գրավաճառանոցին գործառնութեանց մէջ առաջին կարգի վարչական մարդու կարողութիւններ ցուցած էր։ Ծ. Խ. Արեւելքի։)

«Առեւտրական պաշտօնարանի պետ եղած են յաճախ այնպիսի անձեր որք վաճառականութեան անունը միայն լսած էին։ Լորտ Մաքոլէյ նախարարական բարձր պաշտօններու անյարմար չդատուեցաւ, թէպէտ իբրեւ գրագէտ եւ ամենաքան մեծ եւ արժանաւոր համբաւ ստացած ըլլար։

«Այս պահուս իսկ անգլ. նախարարութիւնն ունի անդամներ որք ստաքոյ քաղաքականութեան կրցած են կարեւոր դիրք մը գրաւել իրենց երկրին գրականութեան մէջ։ Զ՛Պ. Ճ. Պրայս արդէն յիշեցինք։ Եւ յետոյ, Պ. Ճոն Մորլի, խմբագրական գործոց վերատեսուչն, առաջին կարգի գրագէտ եւ մատենագիր մ'է։ ԺԸ դարու ֆրանսացի փիլիսոփայից, Տիտրոյի, Վոլթէրի, Տանտոնի վրայ իր ուսումնասիրութիւնք, անգլ. գրագէտ եւ ամենաքան Պուրքի եւ անգլ. աշխարհահռչակ Ռօպըրի կենսագրութիւնք, եւ քառորդ դարու գրական ասպարէզի մէջ երկնած բազմաթիւ քննադատական յօդուածք խմբագիր եւ հանճարեղ հեղինակութիւններ են, որք զՊ. Մորլի կը դասեն ժամանակակից Անգլիոյ խորհող եւ գրող ընտրելագոյն վարպետներուն մէջ։

«Սկովտիոյ նախարար Սըր Ճորճ Թրէվիլեըն արժանապէս կը կրէ Մաքոլէյի քեռորդին ըլլալու հանգամանքը։ Գրած է իր մօրեղբօր կենսագրութիւնն որ տեսակին մէջ հրաշակերտ մ'է, ու կիսաւարտ թողած է Ֆոքսի կենսագրութիւն մը, որ ցաւիլ կուտայ ընթերցասէրներուն թէ հեղինակն այնքան ժամանակ կը զոհէ քաղաքականութեան եւ այնքան քիչ կը զբաղի մատենագրութեամբ։ Իր համալսարանական ուսանողի քերթուածք ի Քէմպրիճ հռչակաւոր են տակաւին համալսարանաց մէջ։

«Լորտ Ռոզպէրի ինքն իսկ, անգլ. մեծանուն աշխարհահռչակ Բիթի կեանքը գրելով, հաստատած է որ եթէ ի ծնէ մեծ կալուածատէր լորտ մը չըլլար, նշանաւոր պատմաբան մը կրնար ըլլալ եւ այնպիսի հրապարակագիր մը որ ուրիշ պակասութիւն պիտի չունենար բայց եթէ չափէն աւելի մտացի ըլլալը։»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ 76րդ տարին լեցուելուն առթիւ, անգլ. լրագիրք կը յիշեցնեն թէ Ն. Վեհափառութիւն Քէնսինկթընի պալատան մէջ ծնած է 1819 մայիս 12/24 ին։ Անգլիոյ գահուն վրայ բազմած երկու վեհապետներ միայն Ն. Վեհափառութենէն աւելի տարեց եղած են, այն է՝ Ճորճ Բ., որ 77 տարեկան մեռաւ, եւ Ճորճ Գ., որ 82 տարի ապրեցաւ։ Առաջիկայ յունիս 8/20 ին Վիքթորիա Թագուհին 57 տարին ամբողջացուցած պիտի ըլլայ իր գահակալութեան։ Անգլիոյ գահուն վրայ բազմած վեհապետներէն մին եւեթ աւելի երկար ժամանակ իշխանութիւն վարած է, այն է՝ Ճորճ Գ., որ գրեթէ 60 տարի թագաւորեց։ Թագուհին այրի մնացած է աւելի քան 32 տարիէ ի վեր, իր ամուսին Ալպերտ իշխան մեռած ըլլալով 1861 դեկտեմբեր 2/14 ին։ Վիքթորիա Թագուհին այժմ ամենէն տարէց վեհապետն է Եւրոպա, բաց առեալ Դանիոյ Թագաւորէն որ տարի մը աւելի մեծ է իրմէ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ, Ռուտոլֆ արքեդուքսի ցաւալի մահէն ի վեր, կայսեր եղբայր Քարլ Լուտվիք արքեդուքսն է։ Բայց կայսրն եւ իր եղբայր հազիւ մէկ—երկու տարւոյ տարբերութիւն ունին, եւ կայսրն եղբօրմէն աւելի պնդակազմ եւ կորովի ըլլալով, հաւանական չէ որ եղբօրմէն առաջ մեռնի։ Հետեւապէս, իրական գահաժառանգն է Ն. Կ. Վեհափառութեան եղբօրորդին Ֆրանց Ֆերտինանտ տ'Էսթէ արքեդուքս, որ այս օրերս Անգլիա կ'երթայ, Վիքթորիա Թագուհւոյն շնորհակալութիւն յայտնելու Հնդկաստանի մէջ իրեն եղած պատիւներուն համար։ 31 տարեկան է, բայց հանրային գործերու մէջ երեւցած չէ ցարդ. զի ցուցակի իր հայր պաշտօնական գահաժառանգ կը մնայ, ինք չուզեր գահաժառանգի դեր վարել։ Թէպէտ զինուորական գործերէ կը հաճի, բայց իր հաշուոյն մեծ կալուածատէր մ'ըլլալով աւելի կը զբաղի երկրագործութեամբ, եւ իր ագարակներու շահագործումն իր գլխաւոր պարապմունքն է։ Անգլիա երթալուն առթիւ պիտի քննէ այն օրինակելի ագարակները զորս մեծահարուստ եւ գիտուն լորտեր մշակել կուտան իրենց ազգի անօրէնութեան ներքեւ, ո՛չ միայն շահու այլ եւ կարծես գեղարուեստի սիրոյ, ցուցնելով երկրագործութիւնն ու գիւղատնտեսութիւնն իրենց զանազան ճիւղերով։ Արքեդուքսն աշխարհի բոլորտիքը շրջան մը կատարելով եղեր սպանիական հին աւանդութիւնն որով վեհապետական գերդաստանի անդամք բաց կարի իրենց բնակչին մօտ կը բնակէին միշտ։ Իր կալուածոց մեծ մասն հիւսիսային Իտալիոյ մէջ է, բայց նաեւ Պոհեմիոյ մէջ գեղեցիկ ագարակներ ունի, եւ հոն կը բնակի տարւոյն մեծ մասը։ Լաւ գրող մ'է, իր պտըտած երկիրները նկարագրած է, եւ Հնդկաստան գտնուած պահուն պրանչացմամբ գրելով այն երկրին անգլիական կազմակերպութեան վրայ որ այնքան լաւ յարմարցուած է բնիկ պէտքերուն, փափաք յայտնած էր այցել նաեւ Անգլիա, «մօտէն դիտելու այն շարժիչ ոյժն որ այսպիսի հրաշք մը գործած է աշխարհի այս հեռաւոր կողմը»։ Ֆրանց Ֆերտինանտ արքեդուքս ընտիր հաւաքածոյներ բերած է իրեն հետ եւ ի Վիեննա ցուցահանդէս կազմած է։ Բնաւորութեամբ առանձնասէր է աւելի, բայց այն մեծ շրջանն ընելէն ի վեր, աւելի կ'երեւի հասարակային վայրեր, եւ աւելի կամ նուազ կը շահագրգռի հանրային գործերու։

ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ փոխառութիւնք ցարդ ընդունուած չէին Փարիզի Սակարանն։ Այժմ կը ծանուցուի թէ պուլղարական թէ հին եւ թէ նոր փոխառութեանց գիները պաշտօնապէս պիտի նշանակուին նաեւ ֆրանսական Սակարանին մէջ, եւ անոնց վերաբերեալ արժեթղթոց վրայ տուրեւառ պիտի ըլլայ նաեւ ի Փարիզ։

ԼՈՐՏ ՌՈԶՊԷՐԻ անցեալ շաբաթու ճառախօսեց Պիրմինկէմի քաղաքային պալատան մէջ, այն ճարտարագործ կեդրոնին մէջ որ հոգին է միութենական-ազատականութեան, եւ գլխաւոր յենարանն է Պ. Չէմպըրլէնի, որ գրեթէ իր ընտանիքին բոլոր արու անդամներով այն քաղաքին երեսփոխանութիւնը գրաւած խրացուցած է։ Լորտ Ռոզպէրի թուեց Նախարարութեան դժուարութիւնները, որք ծանօթ են։ Մասնաւորապէս խօսեցաւ նոր ելմտացոյցին այն մասին վրայ որ ոգելից ըմպելեաց կը վերաբերի։ Պնդեց թէ Տէրութիւնը պէտք է դէմ դնէ պահանջներուն ոգելից ըմպելեաց վաճառականներուն, որք երկրին մէջ արտակարգ զօրութիւն մը կ'ըստանան։ Իռլանտացիք ոգելից ըմպելեաց վրայ Սըր Ուիլեըմ Հարքըրթի առաջարկներուն կը հակառակին, եւ մինչեւ իսկ կը սպառնան առաջիկայ վճռական քուէարկութեանց մէջ Նախարարութեան դէմ դառնալով, տապալել զայն։ Լորտ Ռոզպէրի յիշեցուց թէ այս տապալումով Իռլանտա բան մը պիտի չշահի, եւ թէ կ'արժէ որ այս դրամական խնդրոյ վրայ քիչ մը նիւթական զոհողութիւն կրէ Իռլանտա։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Վերջին երկրաշարժի ցնցումներուն վրայ գրուցուած էր թէ Պարթենոնը կամ Ակրոպոլիսը խախտած է տեղ տեղ։ Քննիչ յանձնաժողով մը ղրկուեցաւ, որ յայտարարեց թէ շէնքին կրած վնասներն անկարեւոր բաներ են։ Այս յայտարարութեամբ չգոհանալով, Հելլէն կառավարութիւնն որոշեց շէնքին բոլորտիքը լաստեր հաստատել, եւ մանրամասն քննութիւն կատարել տալ։—Երկրաշարժներուն մէկ ուրիշ հետեւանքն եղած է կրկնութիւնն այն առաջարկին թէ Պրաքսիտէլէսի Հերմէսն Ոլիմպիայէ Աթէնք փոխադրուի, որովհետեւ Ոլիմպիա շատ կը ցնցուի երկրաշարժէ եւ Աթէնքի մէջ աւելի ապահով կրնայ ըլլալ հնութեան այն հրաշակերտ արձանը։ Բայց միւս կողմէ հնագէտք գեղարուեստական առարկայից իրենց տեղէն խախտելուն դէմ կը խօսին, եւ կը պահանջեն որ արձանն իր արդի գտնուած տեղւոյն մէջ աւելի զօրացուի։—Ի Դելփիս Ֆրանսական դպրոցին գտած նոր հնութիւններուն եւս Աթէնք փոխադրման խորհուրդը կը պախարակուի։—Յիշենք այս առթիւ որ Ֆրանսացիք յաջողած են նոր գանձ մը գտնել ի Դելփիս, Եգէական ծովու կղզիներէն միոյն բնակչաց գանձը, կամ ի Դելփիս տարած նուէրներուն հաւաքածոյն։ Աթէնացւոց գանձին գտնուիլն արդէն գրուած է։—Շուէտացի հնագէտ Պ. Վիդէ արտօնութիւն խնդրեց պեղումներ կատարելու ի Քալաւրիա այն տեղւոյն վրայ ուր կը յուսայ գտնել Պոսիդոնի հռչակաւոր տաճարը։ Խուզարկութեան ծախքը պիտի վճարէ Շուէտի կառավարութիւնն, հին Յունաստանն երեւան հանելու քաղաքակրթական գործէն իր բաժինն ունենալու համար։

ԻՍԱՀԱԿ ՊԻԹՄԱՆ, որուն Վիքթորիա Թագուհին այս օրերս ասպետութեան աստիճան տուաւ Սըր տիտղոսով, հանրածանօթ է իբրեւ հնարիչ սղագրութեան այն նոր դրութեան որ իր անունով ճանչցուած է։ Գործնական ժողովուրդներ սղագրութեան օգուտներն այնքան գնահատած են արդէն որ անգլ. լրագիրք կը գովեն զՎեհ. Թագուհին այնքան արժանաւոր անձ մը վարձատրելուն համար։ Ո՛չ միայն քաղաքական եւ լրագրական այլ եւ առեւտրական կեանքի մէջ սղագրութիւնը մեծ օգուտներ կ'ընծայէ արդէն, եւ հարիւր հազարաւոր արք եւ կանայք այբուբէն սովրելու պէս դպրոցի մէջ սովրած են զայն։ Ահա այս գործին մէջ իր հեղինակութեան համար Սըր Ի. Պիթման ասպետութեան բարձրացած է։ Բայց ինք նաեւ ուրիշ դատերու ջատագով եղած է։ Բանջարակերաց դպրոցին ալ պետն է, գինեհակ ընկերութիւններուն զօրավիգն է, հօգեւոր վերանորոգման կը ջատագովէ, եւ կը պահանջէ պարզել անգլիական լեզուին ուղղագրութիւնը։

ԼՈՐՏ ԱՐՄՍԹՐՈՆԿ, անգլիացի «Թնդանօթաց Թագաւորն», ահագին գումար մը վճարելով գնեց Պէմպըրկի դղեակը, զոր ազնուականութեան անկեալ եւ աղքատ անդամներուն (տէվլէթ տիւշկիւնլէրի) համար անկելանոցի պիտի վերածէ, տարեկան 20,000 անգլ. ոսկի եկամուտ յատկացնելով այս բարեգործական հաստատութեան։

ԿՈՄՍ ԹՈԼՍԹՈՅԻ մէկ ընտիր կենդանագիրն յօրինելու յաջողեցաւ այս օրերս ռուս պատկերահան Եարոշէնքօ։ Կոմս-փի- պասանը քաղաքաղ է, եւ աւելի քան երբեք յարեալ է բանջարակերութեամբ սնանելու դրութեան։ Գինի բերանը չի դներ, չի ծխեր, միս, հաւկիթ, իւղ կամ խմորեղէն ամենեւին չուտեր։ Միայն հաց, բանջարեղէն, պտուղ եւ բուսեղէն ապուր կ'ուտէ։ Փոխանակ թէյի, որ գրգռիչ է կ'ըսէ, տաք ջուրով եւ շաքարով պատրաստուած օշարակ մը կը գործածէ։ Բայց այս սակաւակերութեամբ ոչ միայն չի տկարանար, այլ եւ կ'ըսէ թէ հիմակ ինքզինք աւելի կայտառ կը զգայ քան իր երիտասարդութեան մէջ։ Շատ կը կարդայ, ոչ միայն ռուսական այլ եւ արտաքին գործերու կը հետեւի ուշադրութեամբ։ Շատ ալ կը գրէ։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ երկարամեայ ծառայութեանց համար անգլ. ազգին կողմէ վարձատրութիւն մ'ըլլալու համար հանգանակութիւն մը բանալու առաջարկներ կ'ըլլան լրագրաց մէջ։ Բայց հաւաքուելիք դրամն ի՞նչ ձեւով տալ իրեն։—Որովհետեւ Լոնտոնի մէջ տուն չունի եւ միւս կողմէ շատ սիրող է գիրքերու, մանաւանդ բանասիրական գիրքերու, կ'առաջարկուի գնել եւ իրեն նուիրել հանգուցեալ Լիւսիէն Պօնաբարթ իշխանին Լոնտոնի բնակարանն՝ իր պարունակած սքանչելի բանասիրական կամ լեզուաբանական մատենադարանով։ Այս մատենադարանին մէջ կայ, ի մասնաւորի, պասքերէն լեզուի եւ գրականութեան ամենէն կատարեալ հաւաքածոյն։

ՕՏԱՐ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Մայիս, Ուրբաթ.

Դրամի սակերն այսօր հետեւեալք են գլխաւոր հրապարակաց վրայ.

	Պանքա	Հրապ.		Պանքա	Հրապ.
Լոնտոն	2	1	Հռոմ	—	4
Փարիզ	2 1/2	1 1/2	Փեդրսպուրկ	5 1/2	5
Վիեննա	4	3 1/4	Պրուսէլ	3	1 3/8
Պերլին	3	1 3/8	Համպուրկ	—	1 3/8
Ֆրանքֆորդ	—	1 3/4	Ամսթէրտամ	2 1/2	1 3/8

Լոնտոնի հրապարակին վրայ, երեք ամսէ պակաս պայմանաժամով Պանքայի թուղթերուն զեղչի սակն այսօր 100ին 1էն ալ վար է։

Ահաւասիկ այսօրուան գիներն փոխանակութեան, [անգլ. 1 կամ 10 ոսկիի դէմ.]

Փարիզ չէք	Ֆր.	25.19 1/2
Պերլին 8 օր	մարք	20.41
Համպուրկ 3 ամիս		20.34 1/2
Վիեննա ի տես	ֆիօր.	125.25
Ամսդէրտամ 8 օր	ֆիօր.	12.09
Հռոմ ի տես	լիրէ	28.19
Յունաստան ի տես	տրահմի	43.60
Փեդերսպուրկ 3 ամիս	րուպլ	93.10

Ահաւասիկ բաղդատական հաշիւ մը ներկայ շաբթուան եւ անցեալ տարի այս շաբթուան կացութեան Անգլիոյ Պանքային, Սակարանին, եւլն. [Գումարք՝ Սթերլինով].

	Այժմ	Անցեալ տարի այս շաբթուն
Մետաղադրամ Պանքային	34,256,974	24,067,035
Համեմատութիւն Պահեստից	67 1/4 առ 100	37 7/8 առ 100
Աւանդ դրամք	38,960,089	36,227,063
Պանքայի զեղչի սակ	2 %	4 %
Հրապարակի սակ	1 %	4 1/2 %
Անգլ. քոնսոլիտէ	100 3/4	98 1/4
Միջին գին Ցորենի	24 շիլ. 5 բէնս	27 շիլ.

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 28 Մայիս.—Կայսերական Ուքազով, այսուհետեւ նախարարք, գաւառապետք եւ այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք պիտի չկարենան ինքնին անուանումներ ընել նոյն իսկ երկրորդական պաշտօններու համար։ Այս հրամանագրին նպատակն է վերջ տալ այն անկանոնութեանց որք յառաջ կուգային բարձր պաշտօնատարներուն ի գործ դրած պաշտպանութիւններէն։ Այս մասին կը վերահաստատուի յատուկ հսկողութեան յանձնաժողով մը, նման անոր որ կար Նիքոլա Ա. կայսեր օրով։

Պ. ՏԻՒՓԻՒԻ՝ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Տիւփիւի ստանձնեց նախարարապետի պաշտօնն, յետ երկար խորհրդակցութեանց։ Նոր նախարարութեան կ'անդամակցին Պ. Պ. Տէլքասէ, Ֆելիքս Ֆօռ եւ Պարթու։ Ելմտական նախարար՝ Պ. Բուանքարէ։

ՓԱՐԻԶ, 27.—Առաւօտեան ժամ 10էն ի վեր ձիւն կը տեղայ ի Բոնդառլիէ, զուիցերիական սահմանին մօտ։

ՍՈՖԻԱ.—Իշխանն եւ իշխանուհին Եւրոպայէն Սոֆիա դարձան այսօր։ Պ. Սթամպուլով անհանգիստ ըլլալով, կայարան չկրցաւ գալ։

ԴԺԲԱԽՏ ԱՐԿԱԾՔ

ՊԵՐԼԻՆ.—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի հնտախտ ի Մլավա, քաղաք ռուսական Լեհաստանի, Բրուսիոյ սահմանին մօտ Վարշաւայի երկաթուղւոյն վրայ։ 20 վարակեալ 10 մեռեալ։

ՎԱՐՇԱՒԱ.—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ հինգ օրէ ի վեր հոս 16 վարակեալք եւ 11 մեռեալք կան հնտախտէ։ Օրբիա, 7 օրէն ի վեր, 17 վարակեալ եւ 7 մեռեալ։ Բլօք, երկու օրէ ի վեր, 7 վար. եւ 4 մահ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիա եւ Գերմանիա «մաքսային պայքար» սկսած են մէջ իրարու դէմ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 17 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնայի վրայ	ղրշ.	109 3/4
3 » Փարիզի »	ֆր.	22 97 1/2
Վիեննայի 8 օր	ֆիօր.	11 37
Պերլինի չէք	մարք	18 50

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		26 27 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		26 27 1/2
Կէս օրին	»	— —
Թամիլիաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		96
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	62 20
»	Բ. »	38 10
»	Գ. »	27 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի ժէնէրալ	» »	8 32
Պանք տը Քօնսդ.	» »	3 20
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 20
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	19 08
Թրամուէյ	» »	5 88
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	6 46
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	111
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի		41

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 18
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	— —
Իմբէրիալ	»	— —
Քրիմից	»	— —
Բուլլ թղթադրամ	»	8 50
Մէճ. արծաթ [տալըր.]	»	108
Մանր արծաթ	»	— —
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	6
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 28 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթէ 3 %	101 02
» » Նոր 3 1/2 %	— —
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	24 35
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	509 37
Բրիօրիթէ Թիւրք [1890]	476 25
Օսմանեան Երկաթուղի	111 62
» Րէժիի բաժնեթուղթք	438 12
Պանք Օթոման	640 62
Քրէտի Լիօնէ	743 75
Իտալական Ռանթ 5 %	78 45
Եգիպտական միացեալ	514 37
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 180
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ)	442 18

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Մայիս

Անգլ. քոնսօլիտէ	101 56
Օսմ. » Սէրի Դ.	24 18
» » » Ա.	62 75
» » » Բ.	38 50
» » » Գ.	26 12
Օսմ. փոխառութիւն 1871	103 50
Փոխառութիւն 1877 [Տէֆանս Լոն.]	102 50
Պանք Օթօման	15 50
Այտընի երկաթուղի	14 75
Գասապայի երկաթուղի	18
Եգիպտական միացեալ [ինիւֆիյէ]	102 12
» առանձ. [բրիվիլեժիէ] 1890	— —
Տոմանիալ [փոխառ. Ռօշիլտ]	105 50
Հելլենական 5 %	33 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԵՆՆԱ, 28 Մայիս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 50
» Փարիզի »	49 70
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	217
» Երկաթուղի	63 30

ՊԵՐԼԻՆ, 28 Մայիս

Օսմանեան Երկաթուղի	103 40
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 350
» Փարիզի »	80 85

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ

Աշխատասիրութիւն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. ՔԱԶԱՆՃԵԱՆԻ ՀԻՒՆՔԵԱՐՊԷՅԷՆՏԵԱՆ

Ծերունազարդ եւ բազմահմուտ Տ. Հիւնքեարպէյէնտեան հօր սոյն պատուական երկասիրութիւնը, պսակեալ «Սահակ Մեսրոպեան» մրցանակով, լոյս տեսած է մաքուր տպագրութեամբ եւ 400 մեծադիր էջերէ բաղկացեալ։

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆԸ, արդիւնք լեզուաբանական (Linguistique) խորին հմտութեան ու երկանամեայ համբերատար վաստակոց՝ կուգայ հայ դպրութեան մէջ մեծ ու կարեւոր պակաս մը լնուլ, լուսաբանելով հայ լեզուէ բազմաթիւ բառեր՝ ըստ ծագման եւ կազմութեան բնիկ իմաստից՝ Ծագումն եւ Ծնունդն որով ո՛չ միայն կարեւոր ծառայութիւն մը կը մատուցանէ մեր չքնաղ լեզուի ուսումնասիրութեան, այլ եւ առիթ կ'ընծայէ հայ լեզուագէտներու հետազօտութեանց։

Կը վաճառի ի գին կէս Օսմ. ոսկւոյ

Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, «Կեդրոնական գրատուն» Զաբթիէլար թիւ 59, եւ ի Բերա, Թիւնէլի դիմաց «[illegible]»ի գրատունը։

836 15—20

ՍԻԿԱՐԻ ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹ

Սեփականութիւն Ազգ. Ս. Փ. Հիւանդանոցի

Հոգաբարձութիւնս հրապարակ հանեց ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի, սիկարի ընտիր թուղթեր, որոց մէջ տարակոյս չկայ բնաւ որ ամենէն դժուարահաճ ծխողներն իսկ գոհ պիտի լինին, իրենց գլանիկի ծախուց եւեթ 8—900 պատսպարելոց օգնելու գոհունակութիւնն ես վայելելով։

Դժուար է գտնել ասկէ զատ միջոց մը որով մարդ թէ օգնէ եւ թէ մանաւանդ օգտուի, նիւթապէս եւ ֆիզիքապէս, վասն զի Ազգ. Հիւանդանոցի սեփհական սիկարի թուղթը բացարձակապէս

Լաւագոյն թուղթն է
Աժանագոյն թուղթն է
Օգտակարագոյն թուղթն է

Կը գտնուի ամէն գլխաւոր ծխավաճառաց քով։ Ամէն տուփն եւ ամէն պրակ Հոգաբարձութեան կնիքը կը կրէ։

Կեդրոնատեղին է Մ. Շիրինեանի վաճառատունը՝ Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրին քով թիւ 14, 16։ (ԿՆԻՔ)

ՌՈՒՄԵԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ ԱԶԴ.

Ռումելիի երկաթուղւոյ պարտատոմսերու 146րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ յառաջիկայ հինգշաբթի, 19/31 մայիս (հետեւեալ օրը, 1 յունիս, տօն ըլլալով) արքունի փողերանոցին մէջ, ճիշդ կէս օրին եւ Օսմ. կայս. Պանքային աջակցութեամբ։

Կ. Պոլիս, 9/21 մայիս, 1894

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարքը կիրակի օրը Մաքրիգիւղէն Օրթագիւղ գնաց, Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյին տեսութեան։

Կրէտէի հոգեւոր հովիւ Տ. Մանուէլ քահանայ կղզւոյն կուսակալի փոխանորդ Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի եւ Գանիայի կառավարչին ներկայացեր է։ Նոյնպէս այցելութիւն տուեր է տեղւոյն Յունաց մետրապոլիտին որ փոխադարձ այցելութեան գացեր է։

Տ. Մանուէլ քահանայ Աւագ Հինգշաբթի օրը տեղւոյն Ս. Կարապետ եկեղեցին բանալով՝ արարողութիւն կատարեր է։

Տ. Մանուէլ քահանայ տեղեկագիր մը ղրկած է ի Պատրիարքարան կղզւոյն ազգ. կալուածոց վիճակին նկատմամբ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Այտընի նահանգին Մէքթուպճի անուանեցաւ տեղւոյն խառնեալ ժողովին առաջին քարտուղար Խայրի պէյ։

Եանեայի նահանգին Մէքթուպճի անուանեցաւ Հասան Վէֆիք էֆէնտի, Մէքթուպճի Այտընի։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ պատուանշան տրուեցաւ Ֆիլիպէ բնակող անգլիացի Տիկին Էլիզապէթ Թօնճորոֆի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՄ.— Երէկ, երկուշաբթի, սերպիական նորընտիր դեսպան Պ. Վլատան Ճորճեվիչ իր հետեւորդ պաշտօնէից հետ կայսերական պալատ գնաց՝ յանձնարարագրերը մատուցանելու համար եւ պաշտօնական կերպով Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։ Սոյն արարողութեան ներկայ գտնուեցաւ Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Մայիս 13էն 14, Զիլէի մէջ քոլերայէ տասը դէպք եւ հին ու նոր բռնուածներէն ինը մահ։ Սեբաստիոյ մէջ մայիս 14էն 15, երեք մահ։ Մայիս 13էն 14, Եւդոկիոյ մէջ մէկ դէպք եւ հին ու նոր բռնուածներէն երկու մահ։

—Սամսոնի Գաւառ-գիւղին մէջ մայիս 13էն 14, դէպք չէ պատահած։ Սամսոնի մէջ չորս դէպք, որոց մին մահացու։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ.— Երէկ Նումունէի Թէրագգը վարժարանին աշակերտք, ուսուցիչք եւ պաշտօնեայք յատուկ շոգենաւով Քեաղըդհանէ գացին առաջնորդութեամբ նուագածուներու խումբի մը, որ մինչեւ իրիկուն նուագեց։ Երկու անգամ սեղան արուեցաւ։ Բանախօսութիւններ արտասանուեցան եւ բարեմաղթութիւններ եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Երախտագիտական ուղերձ մը պատրաստելով մատուցուեցաւ յատուկ կայսերական գահոյից։

ՄԱԼԱԹԻԱՅԻ մէջ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն երէկ եւս նիստ գումարելով ելմտական խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ.—Պաղտատի մէջ Շէլ երէցին կողմէ կատարուած խուզարկութիւններով գտնուած հնութիւնք 54 սնտուկներու մէջ զետեղելով ճամբայ հանուած են մայրաքաղաքս բերուելու համար։ Այդ խուզարկութեանց համար որոշեալ հինգ հարիւր ոսկւոյ ծախուց հարիւր յիսուն ոսկին Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած է։

Մուսուլի մէջ գտնուած արձանն, որուն համար կարծուած էր թէ Շամիրամինն է, քննուեր է Շէլ երէցին կողմէ, որ վրան գտնուած սեպաձեւ արձանագրութիւնները կարդալով հաստատեր է թէ Քրիստոսէ 741 տարի առաջ թագաւորող Ասորեստանցի վեհապետի մը է եւ ոչ թէ Շամիրամինը։ Այդ արձանին նմանը միայն Անգլիոյ թանգարանին մէջ կայ։

Հրաման տրուած է Մուսուլի կուսակալութեան՝ այդ արձանը Կ. Պոլսոյ կայս. Թանգարանը ղրկելու համար։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսեր թագադրութեան տարեդարձին առթիւ, կիրակի օրը, Պէօյիւքտէրէի ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան որուն ներկայ էին Պ. Նէլիտոֆ, դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնը, պահականաւին սպայակոյտը, ինչպէս նաեւ Յունաց Ամեն. Պատրիարքին փոխանորդը։

ԳԱՍԱՊԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան երկաթուղեաց ճիւղին տնօրէն Խայրի պէյ, Օսմ. Պանքայի Բարիզի վարչութեան անդամ Պ. Պերժէ և Սըր Էտկար Վինսընդ մէկ քանի օրէ ի վեր Իզմիր կը գտնուէին Գասապայի երկաթուղւոյն գնման և այդ գիծը մինչեւ Աֆիոն-Գարահիսար երկարելու գործի մասին տեղւոյն վրայ խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։ Պ. Պերժէ Սուրիոյ մէջ պտոյտ մը կատարելէ ետք՝ Իզմիր այցելած էր իր եղբօրը ու քարտուղարին ընկերակցութեամբ։ Սըր Էտկար Վինսընդ այսօր մայրաքաղաքս կը դառնայ և հաւանօրէն յունիսի վերջը Լոնտոն կուղեւորի։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ 1893 դեկտեմբերի հաշուեցոյցին, զոր կը հրատարակենք ներկայ թուով, ընդհանուր գումարն է 24,086,904 ոսկի։ Ասիկայ մեծագոյն թիւն է որուն հասած ըլլան Պանքային գործառնութիւնները, որոց ամսական գումարներու մէջին թիւն էր՝ 1889ին 18½ միլիոն, 1890ին 20¼ միլիոն, 1891ին 21½ միլիոն եւ 1892ին առաջին անգամ ըլլալով հասած էր 22 միլիոնի. անկէց ի վեր, ամէն ամիս աւելցած է մինչեւ 1893 դեկտեմբերի վերջը, յորում կը հասնի աւելի քան 24 միլիոնի։

Գլխաւորաբար Պանքային առեւտրական գործառնութեանց բաժնին գումարները աւելցած են։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտի որոշած է ծովեզերեայ քաղաքներ ղըրկուած նամակաց գիները քառասուն փարաէն քսան փարայի իջեցնել։ Այդ որոշման գործադրութեան համար, Նահանգաց թղթատարական տեսուչներու կարծիքը հարցուցած ըլլալով, պատասխանները մէկ կողմէ գալու վրայ են։

ՄԻՀՐԻՑԷ վարժարանի շրջանաւարտներէն Մօհսին Պէյզատէ Ֆէյզուլլահ պէյ, կայս. պալատան թարգմանութեանց դիւանին մէջ պաշտօնի կոչուած է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ընդհանուր քննութիւնք երէկ սկսան։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէջ հաստատելի տիպար-արտին համար Թօրպալըի կայս. ագարակաց մէջ տեղ մը որոշուած է։

—Այտընի կուսակալութիւնը որոշած էր ամէն գիւղի մէջ ուսուցչական նոր դրութեամբ վարժարաններ հաստատել։ Աքհիսար գաւառակին մէջ մինչեւ հիմայ այդ դրութեան համաձայն բարեկարգուած են 46 նախնական վարժարաններ, ուր կը յաճախեն 1934 աշակերտներ, որոց 1367ը՝ մանչ և 567ն՝ աղջիկ։

ԵՈԶՂԱՏԻ նորընտիր կառավարիչ Ճաֆէր փաշա, իր պաշտօնին վերաբերեալ հրամանագիրն ստացած ըլլալով, վաղը իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսուչ Րաիֆ փաշայի որդին՝ Թնդանօթաձիգ զօրաց տեղակալ Ֆուատ պէյ երէկ Գերմանիա ուղեւորեցաւ իր ուսումը կատարելագործելու համար։

ԱՓԻՈՆ.— Թուրքիոյ հողային արտադրութեանց գլխաւորներէն մին ալ ափիոնն է, որուն արտածութեամբ տարեկան մէկ միլիոն ոսկւոյ չափ գումար մը կը հասնի տեղւոյն վաճառականներու և երկրագործներու ձեռքը։ Անցեալ տարի այդ բերք աւրուած ըլլալով, հինգ հարիւր հազար ոսկւոյ չափ վնաս մը եղած էր։

Այտընէն, Սէլանիկէն և ափիոն արտադրող ուրիշ տեղերէ առնուած տեղեկութեանց նայելով՝ ափիոնի բերքն այս տարի առատ պիտի ըլլայ։ Սէլանիկէն, որ անցեալ տարի 200 կողով արտածուած էր, այս տարուան համար կը յուսացուի թէ 1400 կողովի չափ պիտի ըլլայ։ Պալըքէսէրի ու Պիղատիչի կողմերն ալ անցեալ տարուան եռապատիկը պիտի ըլլայ։ Նոյնպէս Սեբաստիոյ և Անատօլուի ուրիշ կողմերն, ուր անցեալ տարուանին հետ բաղդատելով տասնապատիկ արդիւնք կը յուսացուի։ Վերջապէս եթէ օդերու նպաստաւոր վիճակը շարունակէ, կը յուսացուի թէ այս տարի ափիոնի հունձքը ութ հազար կողովէ աւելի ըլլայ։

ԻԶՄԻՐԻ ռուսական նորընտիր հիւպատոս Պ. Լօքանիկա անցեալ հինգշաբթի օր Իզմիր ժամաներ է։

ԵԷՆԻՇԻՒՆԷԱ Տէմիրթաշի էֆէնտի երէկ Կիրասոն ուղեւորեցաւ։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ մէջ 155 տղաքներու ծաղկի պատուաստի գործողութիւն կատարուած է։

ՆՊԱՍՏ.— Իզմիրի մէջ անցեալ տարի ծագած քոլերայի հիւանդութեան պատճառաւ աղքատաց նպաստելու համար կազմեալ յանձնաժողովն ընդ ամէնը 425,621 ղրուշ հաւաքած է օսմ. ոսկին 125 ղրուշի հաշուով։ Այդ գումարով հաց, վերմակ, ածուխ գնուած և ապաներման համար և այլ ծախքեր ըլլալէ յետոյ մնացեալ 25,608 ղրուշը յանձնուած է տեղւոյն Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղին։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ Թաղապետական բժիշկ Տօքթ. Լեւոն էֆէնտի մեռած ըլլալով, անոր յաջորդ կարգուած է Տիարպէքիրցի Տօքթ. Բանայօթ էֆէնտի։

ԽԱՐԲԵՐԴԷՆ կը գրեն թէ վերջին մէկ քանի շաբաթներու մէջ գարունն սկսեր է։ Նահանգին այլեւայլ տեղերուն մէջ հունձքերն այս տարի առատ պիտի ըլլան։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ եւ Սէլանիկ-Մանաստըրի երկաթուղեաց ընկերութիւններու բաժնետիրաց տարեկան ընդհանուր ժողովներն յունիս 17ին ի նիստ պիտի գումարուին։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ծանօթ վիպագիր Պ. Տիւթէօթռ երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Իզմիրէն կը հաղորդեն թէ քաղաքին անգլիական գերհիւպատոսին որդին՝ Պ. Խրիսթօ Էլիօբուլօս անձնասպան եղեր է Այվալըքի մէջ, սիրային դժբաղդութեանց պատճառաւ։

ԶԲՕՍԱԿԱՆ կառախումբը որ կիրակի օրը Հայտար-Փաշայէն Նիկոմիդիա պիտի երթար, չմեկնեցաւ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը շաբաթ օրը նիստ ըրած ատեն, անգլիական և ռուսական դեսպանատանց թարգմանները յաջորդաբար այցելութեան գացին և Տ. Նէօֆիթօս Պատրիարք երկու անգամն ալ ժողովէն ելլելով ընդունեց զանոնք։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քամպօն երէկ առաւօտ Պրուսա ուղեւորեցաւ Բէզըքէյ պահականաւով։

Պ. ՆԱՔՕՊԼԷՖ, ռուսական դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը, այսօր Երուսաղէմ կուղեւորի տեղւոյն ռուսական հիւպատոսարանի գործերը վարելու համար առժամապէս։

ԳԱՎԱԳԻ քարանթինային առժամանակեայ բժիշկ կարգուած են հազարապետ Հալիմ պէյ և գեր-հազարապետ Րիզա էֆէնտի։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ նահանգին կրթական տնօրէն կարգուած է Ալաէտտին էֆէնտի, տնօրէն երկրորդական վարժարանին Պրուսայի։

Բաղչէի նահանգին կրթական տնօրէն կարգուած է, Շէրիֆ էֆէնտի, կրթական նախորդ տնօրէն Էնկիւրիի։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ կարգուած է Մուսթաֆա էֆէնտի, Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Հէքքեարիի, և իրեն յաջորդած է Ատաբազարի Թաբուի նախորդ քարտուղար Շէվքէթ պէյ։

ՔՕՍԹԱՔԻ ՓԱՇԱ Անթօբուլօ, նախկին կուսակալ Կրետէի, նախընթաց օր իր կնոջն հետ Եալօվայի ջերմուկները գնաց։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մայիս 12ին Պրուսայի նահանգին Պիղատիչ գիւղաքաղաքին եւ մայիս 14ին ալ Կէմլէքի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, սակայն ոչ և է արկած չէ պատահած։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ կառուցանելի մաքսային մեծ մթերանոցներու յատակագծերը քննելու եւ վերջնական որոշում մը տալու համար տեղւոյն մաքսատան տեսուչ Ճէմալ պէյ մայրաքաղաքս հրաւիրուած եւ եկած է։ Այդ մթերանոցներ երկաթուղւոյ կայարանաց մօտերը պիտի կառուցուին։

ՓԱՐԻԶԻ սեղանաւորներէն Պ. Բիէռ Պօտուի, որ Սէն-Լուի գրօսանաւով Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած էր, կիրակի օրը նոյն գրօսանաւով պտոյտ մը կատարեց Վոսփորի մէջ եւ երէկ առաւօտ Պրուսա ուղեւորեցաւ։

ԿՐԵՏԷԻ Այա-Բարասքեւի գիւղախումբին այգիներուն մէջ տեսակ մը որդ երեւան ելած է, որ բաւական վնաս կը հասցնէ որթատունկերուն։ Նոյնպէս Սամոս կղզւոյ Խօրա գաւառակին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանն ու դեսպանուհին, որք Պրուսա կը գտնուին, վաղը մայրաքաղաքս պիտի դառնան։

ԳՕՆԵԱՅԻ նորընտիր կուսակալ Ալի Բէմալի փաշա վաղը իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՍԻՒԼԷՅՄԱՆ ՊԷՅ, նախորդ Մէքթուպճի Խարբերդի, հանգստեան պիտի կոչուի։

ԴԱՏԱՍՏԱՆ.— Եղեռնադատ ատեանն երէկ չորրորդ անգամ ըլլալով զբաղեցաւ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ անցեալ տարի գործուած զեղծումներուն համար ամբաստանեալ անձանց դատովը։ Դատարանը նկատողութեան առաւ, նախորդ նստին որոշման համաձայն, բերուած թուղթերն եւ ամբաստանեալներէն ու մէկ քանի ուրիշ անձերէ բացատրութիւններ առնելով հարկ տեսաւ այդ պաշտօնագրոց նկատմամբ աւելի մանրամասն քննութիւններ կատարել եւ դատը յետաձգուեցաւ շաբաթ օրուան։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը վաւերացուցած է Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն, որով Ռըֆիք անուն մարդ մը տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր՝ Արթինին սպաննած ըլլալուն համար

ԱՐԿԱԾՔ.— Կիրակի օրուան փոթորիկի պահուն Պէյքօզի առջեւ նաւ մը ցամաք ինկաւ և մակոյկ մը ընկղմեցաւ։ Ռուկէջջիւրի մէջ ալ առագաստ պարզած մակոյկ մը շրջեցաւ և մէջը գտնուող երեք մարդեր ծովը ինկան, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցան։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ քաղաքին մօտ մարդ մը կայծակնահար եղեր է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Ալի անուն ձկնորս մը, որ Ապտուլլահ անուն մարդ մը վիրաւորած էր՝ սպաննելու դիտաւորութեամբ։

«ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ»

Անցեալ շաբթու Տարերք Մայրենի Լեզուի ծանօթ հրատարակչին ստորագրութեամբ բացատրական գիր մը տեսնուեցաւ լրագրաց մէջ, որով կը ճգնի խել մը հակասութիւններով արդարացնել ինքզինքը՝ մեր ու լրագրութեան կողմանէ իրեն դէմ եղած հրապարակային գանգատներէն։ Թէեւ վստահ ենք թէ ամէն կարդացող ինքնին ըմբռնած է այս գրութեան ոգին, բայց կուզենք վերջին անգամ ըլլալով մի առ մի պատասխանել մէջ բերուած առարկութեանց, որպէս զի տարակուսի հետք անգամ չը մնայ ոչ ոքի մտքին մէջ։

Տարերք Մայրենի Լեզուի հրատարակիչը մեր յայտարարութեան գլխաւոր չորս կէտերը կը զատէ և զանոնք միայն հերքելու կ'ելնէ։ Աչքէ անցունենք ուրեմն այս չորս կէտերուն վրայօք իր տուած պատասխանները մի առ մի.

1. Անունի նմանութիւն.

«Տարերք Մայրենի Լեզուի անունը ես չը հնարեցի, կը գրէ, այլ Գավաֆեան գրատունը» իբր թէ յանց գործ մը կրնար արդարանալ մի միայն նախընթաց մ'ունենալուն շնորհիւ։ Այս սկզբունքով՝ չը կայ բան մը որ իր արդարացումը չը գտնէ։ Թողունք այս կէտը և հարցնենք յիշեալ հրատարակչին թէ Գավաֆեան գրատան 1884 թուականէն ի վեր տպած գիրքը իր հիմակուան հրատարակած գի՞րքն է արդեօք։ Գավաֆեան էֆէնտիի հրապարակ հանած գիրքը Էքսէրճեան Տ. Հմայեակ քահանայի հեղինակութիւնն էր որ անունէն զատ ամենեւին նմանութիւն չունէր մեր գրքին հետ։ Մնաց որ Արժ. հեղինակը իմանալով վերջէն որ այս անունի նմանութիւնն ալ ընկերութեանս վնաս հասցունելու հանգամանք ունի, այս կէտին մէջ ալ գոհացում տուաւ մեզ՝ առանց ոչ և է փոխարինութիւն մտքէն անցունելու։ Ուրեմն ի՞նչ պէտք ունէր յիշեալ գրավաճառը հեղինակին բացորոշ իրաւունքն եղող այս անունը խլելու և զայն նոր գրքի մը ճակատը դրոշմելու։ Իրաւունք ունինք մտածելու որ այսպէս վարուելով ընկերութեանս վնասով շահուելու գաղափարէն մղուած է միայն։

2. Պարունակութեան նոյնութիւն.

Գրավաճառ Պալէնց էֆ. այս երկրորդ կէտին մէջ մեր ամբաստանութիւնը չը ժխտեր և մեր ու իր գրքին Ա. հատորներուն մէջ կեցած կատարեալ նմանութիւնը կը խոստովանի բացէ ի բաց՝ առարկելով որ տղայոց համար շինուած ընթերցանութեան բոլոր դասագրոց մէջ տեսնուած հատուածները ասդիէն անդիէն հաւաքուած են ամենքն ալ, ոչ միայն հայ՝ այլ և ուրիշ ամէն լեզուի մէջ։ Ի՞նչ գեղեցիկ արդարացում. ո՞ր լեզուի մէջ տեսնուած է երբեք որ մանուկներու միտքը կաղապարելու սահմանուած դասագիրք մը ուրիշ գրքի մը անպատեհ ու խառնակ մէկ նմանութիւնը լինի պարզապէս, առանց մանկավարժական ոչ ևէ մեթոտի. ո՞ր լեզուի մէջ տեսնուած է որ ոչ միայն ոտանաւորներ, այլ և ամբողջ հատուածներ ու պատմութիւններ գրեթէ առանց փոփոխութեան օրինակուած լինին տարբեր գրքի մը մէջ եւ այս ոչ թէ մէկ երկու, այլ յիսուն վաթսո՛ւն կտոր։ Կրնա՞յ Պալէնց էֆ. գէթ մէկ հատ օրինակ ցոյց տալ մեզ այս տեսակ դասագրքի մը. ի հարկէ, ոչ, որովհետեւ մեր հեղինակները առհասարակ առաջնութեան իրաւունքը յարգած են եւ կը յարգեն միշտ։ Բայց ենթադրելով իսկ թէ օրինակ մը ցոյց տալու կարող լինէր, դարձեալ չէր արդարանար իր վարմունքը. ի՞նչ շարժառիթ ունէր Պալէնց էֆ. մեր Մայրենի Լեզուին Ա. հատորը օրինակելու. մեր մանկական մանկավարժական բարիք մը ընելու հոգածութի՞ւնը մղեց զինքն արդեօք թէ ոչ մեր վնասով շահուելու անխոստովանելի ճարպիկութիւնը, և ճիշդ այս նկատումով չէ՞ որ մեր գրքին առաջին տարին օրինակած է մանաւանդ գիտնալով թէ չորս հատորներու մէջէն ամենէն աւելի անիկայ է որ շատ կը քշուի, ինչպէս որ իր գրքին հրապարակ ելած երկրորդ հատորն ալ մեր հետեւողութիւնը պահելով հանդերձ նմանցուած է մէկ ուրիշ դասագրքի մը զոր մեզ չխնայ մատնանիշ ընել։ Գի՞րք շինել է այս թէ ագռաւին պատմութեան պէս ուրիշներուն փետուրներովը զարդարուիլ ծիծաղաբար և այս չէ՞ պատճառներէն մին ալ որ Տարերք Մայրենի Լեզուի հեղինակը,— եթէ հեղինակութիւն կրնայ ըսուիլ սակայն,— իր երեսը պահելու խելացութիւնն ունեցած է։

3. Դրամական պահանջում։

Հոս է մանաւանդ որ հակասութեան մէջ կ'իյնայ Տարերք Մայրենի Լեզուի հրատարակիչը. կը պատմէ թէ 1893ի վերջերը սպառած լինելով Տարերք Մայրենի Լեզուին տպագրութիւնը, նոր տպագրութեան ձեռնարկելու կը պատրաստուէր ինքը, երբ մեզմէ հրաւիրուեցաւ՝ հրաժարիլ իր դիտաւորութենէն, և ինքն ալ ընկերութեան օգտին համար հաւանելով մեր առաջարկութեան, իր կրելիք վնասուց դէմ փոխարինութիւն մը պահանջեց մեզմէ և մերժուելուն վրայ է որ պարտաւորեցաւ գործադրութեան դնել իր դիտաւորութիւնը։

Հիմայ մենք պատմենք իրողութիւնը և տեսնենք թէ որքա՛ն ճշդութիւն կայ վերի պատմութեան մէջ։ Բայց նախ ո՞ր գրքին վրայ է խօսքը երբ «1893ին սպառեցաւ» կ'ըսէ, ի՞նչպէս գիրք մը կ'սպառի երբ լոյս չէ տեսած դեռ։ Ուրեմն իր բերնով կը խոստովանի որ այն ատեն ուրիշ գրքի մը վրայ է եղեր խնդիրը։ Գանք իրողութեան։

Ստոյգ է որ Պալէնց էֆ. մեր սենեակը հրաւիրեցինք, բայց ոչ թէ խնդրելու համար իրմէ որ 1893ին սպառած եւ Տ. Հմայեակ քահանայի հեղինակութիւնը եղող Տարերք Մայրենի Լեզուին չտպէ վերստին. այս տեսակ խնդիր մը ներկայելու իրաւունք ի հարկէ չունէինք, այլ պահանջելու համար որ այդ գրքին վաճառման մէջ ուղիղ վարմունք մ'ունենայ եւ զայն մեր գրքին տեղ չը քշէ. ասոր ալ իբրեւ միակ դարման փափաք յայտնեցինք որ նոր տպագրութեան ժամանակ գրքին անունը փոխուի։ Այս առաջարկութիւնն ըրած ատեննիս կը կարծէինք թէ գիրքը իրեն սեփականութիւնն է բոլորովին, բայց երբ խել մը առարկութիւններէ յետոյ յայտնեց մեզ թէ իրը չէ գիրքը և թէ անուան փոփոխութեան համար հեղինակին հաւանութիւնն առնել հարկ է ամէն բանէ յառաջ, մենք փութացինք ուղղակի հեղինակին դիմել եւ հո՛ն իմացանք որ ինքն ալ դժգոհութիւն ունենալով Պալէնց էֆ.է, ուրիշ գրավաճառներու յանձնած է իր գրքին նոր տպագրութիւնը։ Արժ. Տ. Հմայեակ քահանայ անուան փոփոխութեան համար մեր խնդրանաց իրաւունք տուաւ և խոստացաւ գրքին անունը փոխել, ինչ որ կատարեց ալ վերջէն «Տարերք աշխարհիկ լեզուի» վերածելով զայն։ Բնական է որ այս համաձայնութեան վրայ պէտք չունէինք այլ եւս Պալէնց էֆ.ի դիմելու, բայց երբ իմացաւ մեր յաջողութիւնը, իր դրութիւնը փոխելով բացէ ի բաց յայտարարեց մեզ թէ մեր գրքին բոլորովին նման նոր գիրք մը չհինել պիտի տայ եթէ մեր կողմանէ մեծկակ փոխարինութիւն մը չը լինի իրեն։ Իր սրտին, իր զգացմանց դիմեցինք, իր այս պահանջման անտեղութիւնը ցոյց տուինք, հասարակաց դատաստանին վրայ խօսեցանք, բայց բան մը օգուտ չըրաւ դժբաղդաբար։ Այն ատեն է որ ուզեցինք գէթ իմանալ թէ ինչ տեսակ փոխարինութիւն կ'սպասէ մեզմէ. Նախ մեծկակ գումարի մը խօսք ըրաւ, բայց ապա մեր դիտողութեանց վրայ քաշուելով, իբր թէ համեստ պահանջման մը իջաւ։ Այս համեստ պահանջումն ալ սա էր որ բոլոր գրավաճառաց տրուած զեղչէն զատ 5% բացառիկ զեղչ մը լինի իրեն մեր գրեանց վրայ, միւս գրավաճառներէն գաղտնի պահելու պայմանաւ։ Ո՞վ կրնար ընդունիլ այս տեսակ առաջարկութիւն մը զոր ընդունելու կամ մերժելու համար արդէն մէկ շաբաթ միայն պայմանաժամ տրուած էր մեզ գրաւոր կերպիւ. պաշտօնական մարմին մը կրնա՞յ խաբել իրեն հետ ուղիղ վարմունք ունեցող բոլոր գրավաճառները մէկանց՝ նպաստաւորելու համար մէկ ուրիշ գրավաճառ մը որ ընկերութեանս նիւթական վնաս հասցունելու բնաւ չը քաշուիր։ Արդեօք բարիքը բաշխելով կը լինէր ասիկայ և նոյն իսկ ուղիղ բանի ալ դէմ չէ՞ր այս տեսակ սպառնալիքի մը տեղի տալ, չէ՞ մի որ մենք մեր ձեռքով իրաւունք տուած կը լինէինք ուրիշ ամէն գրավաճառի միեւնոյն ընթացքին հետեւելու։ Բաց աստի մէկ գրավաճառի տրուած բացառիկ զեղչով միւս բոլոր գրավաճառները դատապարտած կ'ըլլայինք մեր գրքերէն մէկ հատ իսկ չը ծախելու, քանի որ իրենցմէ վար գնով ծախող մէկը պիտի գտնուէր միշտ։ Հարկաւ այդ կերպով ոչ թէ տարին 300 ոսկի, այլ կրկինը գիրք ծախելու կարող կը լինէր ինքը, քանի որ միւս գրավաճառներուն սպառումն ալ ինք պիտի իւրացունէր, բայց մեր օգուտը ո՞ւր կը մնար։ Կը տեսնուի ուրեմն թէ վնասի փոխարինութիւն մը չէր մեզմէ պահանջուածը, քանի որ մեր միջոցաւ վնաս չըկար իրապէս, այլ անիրաւ շահագործում մը բառին բովանդակ նշանակութեամբը։

4. Իր գիրքը մեր գրքին տեղ քշելը.

Մեր այս ամբաստանութեան ալ սա պատասխանը կը տրուի.

«Գրատանս Բազմամեայ ուղղամտութիւնն ու պատուաւորութիւնը հաւաստիք մըն են թէ այդպիսի ընթացքի մը մէջ չեմ գտնուած ու չեմ գտնուիր»։ Ո՞րն է եղեր այդ Բազմամեայ ուղղամտութիւնը, երբ ինքն իսկ կը խոստովանի իր նամակին քիչ մը վերօք թէ Գավաֆեան գրատունը 1892ին գնած է։ Տարի ու կէսի կամ երկու տարիի ասպարէզ մը քիչ մը քիչ չէ՞ ուղղամտութեան անժխտելի վկայական մը ձեռք բերելու համար։ Հաւանական է որ ինքզինք Գավաֆեան էֆ.ի անձին հետ կը շփոթէ։ Դեռ երկու օր առաջ կարնեցի վաճառական մը եկաւ գանգատիլ մեզ թէ Պալէնց գրատունը նոր «Տարերք»ը տուած է իրեն մեր գրքին տեղ և թէ իր վաճառատան մէջ տեսնելով ապա սխալը, գացած մեծաւ դժուարութեամբ ետ առած է իր դրամը։ Իրողութիւնք թուանշաններու չափ պերճախօս են միշտ։ Այս է նոյն գործին վրայօք մեր վերջին խօսքը։

ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎ
ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅՈՑ

Կ. Պոլիս, 14 մայիս 94

Բացումն վարկի.—Դրամազեղչ.—Եւրոպիոյ բոլոր հրապարակներուն վրայ բաց փոխանակագրերու ընդունելութեան վարկ.—Բաց վարկագիր.—Գրել առ Պօյըր, 90 Ուիլիըմ Սթրիդ, Լոնտոն։

1065 1—2

Ա Զ Դ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը կը ծանուցանէ այն անձանց որք ունին Սկիւտար-Գատըքէօյի կառքի ընկերութեան ամբողջովին վճարուած 500 ֆրանքնոց և հետեւեալ թիւերը կրող 3350 բաժնեթուղթերը, 1241-1490, 1501-1730, 2001-2101, 2501-2899, 2900-4750, 4752-5000 8851-9052, 9453-9500, թէ դրոշմի տուրքերը ըստ օրինի վճարուած ըլլալով, միայն պիտի ներկայացունեն զանոնք մասնաւոր վարչութեան, Ղալաթիոյ մաքսատան վերնայարկը, ուր դրոշմահարութեան ձեւակերպութիւնները օրինաւորապէս պիտի կատարուին, առանց ոչ և է ծախքի։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս 14/26 մայիս 94

ՇԻՐՔԷԹԻ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Շիրքէթը Խայրիյէի շոգենաւներու երթեւեկութեան ժամանակացոյցը փոխուած է այսօրուընէ սկսեալ մինչեւ օգոստոս 31։ Ամառնային այս նոր ժամանակացոյցը հրատարակած ենք այսօրուան Դ. երեսի մէջ։

* * *

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Պարտաթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ իւրաքանչիւր պարտաթուղթը 12.50 ֆրանքնոց թիւ 24 կտրոնին վճարմանը համար կտրոնները պիտի ընդունուին ի վաւերացում, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը, կէսօրէն ետք ժամը 2էն 4, յառաջիկայ յունիս 2, շաբաթ օրէն սկսեալ և վճարումները պիտի կատարուին ընկերութեան դրամարկղէն, ութ օրը անգամ մը։

Կ. Պոլիս 13/25 մայիս 94 2—3

ՏՔԹ. Ն. ՊՈՅԱՃԵԱՆ

Մասնագէտ կանանց և ծննդաբերական գործողութեանց-հիւանդութեանց, որ 5 տարիէ ի վեր իր արուեստը կը գործադրէ, ասկից մէկ ու կէս տարի յառաջ Բարիզ գացած ըլլալով կատարելագործուելու համար, մանաւանդ մասնագիտութեան մը մէջ, այն անգամ Նէքէրի հիւանդանոցի բժշկապետ-դասատու, Պ. Կիւյօնի վաւերացեալ հաստատագրին արժանանալով մայրաքաղաքս վերադարձած է։

Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջը Կամուրջի գլուխը Քիւչիւքեան էֆէնտիներու եւ կէս օրէ յառաջ Օրթագիւղ, Միքաճեան էֆէնտիի դեղարանները։

Իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրի կը դարմանէ երկուշաբթի ի Պոլիս և ուրբաթ յՕրթագիւղ։ 8—20

Տղայոց սնունդ.—Փոսֆաթին Ֆալիէռ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Համթէքէ փողոց, Թիմարճի խան
ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա
Ատանա
Այտըն
Հալէպ
Աղեքսանդրիա
Ադր. Պոլիս
Էնկիւրի
Պաղտատ
Պէրութ
Պրուսա
Դամասկոս
Գոնիա
Լառնաքա
Գահիրէ
Լիմասօլ
Մերսին
Նազիլլի
Նիքոսիա
Ուշաք
Ֆիլիպէ
Բօր-Սայիտ
Ռուսչուք
Սէլանիկ
Սամսոն
Իզմիր
Սոֆիա
Տրապիզոն

Պարտաթուղթերու և արժէթուղթերու յանձնման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշւով։

Դրամազեղչ արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, պարտաթուղթերու և հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթղթոց եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրոններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում և գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ տոկոսի սակերով.

Տարին 2½% մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար։

Տարին 1½% վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

Տարին 1% երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները և բաց աստի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի գրասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկէ զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, պանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու պրոմէսներ, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշւով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3% տոկոսով։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԿԱՄ
ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ ՄԱՆԿԱՆՑ
Տպագրութիւն Ե.
Աշխատ. ՍՏԵՓԱՆ Պ. ՊՕՂՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆՑ
Վաւերացեալ յԱզգային Ուսումնական Խորհրդոյ
Ներք. Վարչութեան

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Բիւլա-Բաշը-Խան թիւ 2-3 Ս. Պարթիզպանեանի վաճառատունը։ Մեծ քանակութեամբ առնողներու մեծ զեղչ։

1066 1—10

ՕՍՄԱՆԵՐԷՆԻ ԳԵՂԱԳԻՐ

ՏԷՏԷԵԱՆ ԷՖ. Ի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Զէվէր պէյ խան, թիւ 15, Ղալաթիա,
Գօմրիւկի խանի մօտ

Թուրքերէն գեղեցիկ գրի մասին կարեւոր պակաս մը լրացնող սոյն գրասենեակը յատկապէս յանձն կառնու՝ յանուն Կայս. Գահոյից մատուցանելի աղերսագիրներու եւ ուրիշ գեղեցիկ գիր պահանջող գրութիւններու մաքուր գրել, եւ թէ մեծ եւ թէ տպագրուելու համար Օսմանեան ամէն տեսակ գրեր պատրաստել։ Նաեւ ծանօթ անձանց աշխատակցութեամբ դատական եւ ուրիշ ամէն տեսակ գրութիւններ ալ կը խմբագրէ եւ կը թարգմանէ։ 1061 3—20

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ն. ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ

Ի ԲԵՐԱ — Մեծ փողոց 283
Ի ՊՈԼԻՍ — Սուլթ. Պայազիտ ճէտտէսի 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա։ Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բնակիչներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Գործատեղեակներս ունին վերջերս հնարուած գործիներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամէն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամէնէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երեսնամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներու բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ բլիշէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին։

Այս ըսածներուս ճշդութիւնն ստուգելու համար կը խնդրէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափաք յայտնուի, փորձ մը հանել տալ իսպէս համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ մշուշապատ օդին եւ թէ պայծառ օդին։

Գիները համեմատապէս չափաւոր են։

822 100—100

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թէպոս շոգենաւը, նաւապետ Տէյ, ամսոյս դէպի 21ին Լիվրբուլէն ասա կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսայի շահանէճէ միւպայեա օլունաճագ բուղտայ գէյլ վէ սատէպէն բուղտայ գէյլին միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան թալիպ օլանլարըն պէհէր բազար վէ չարշանպէհ կիւնլէրի վէ բուղտայ սատէնին թախի միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան վէ գարարը գաթիյէ իհալէսի իչյուն մայըսըն 23ինճի բազար էրթէսի կիւնի վիլայէթճէլինտէն խաէնէլէրին հէյէթը մէճլիսէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի ճէլիլէ յի միւշաւիրլիքինտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

15 մայըս 310 2—3

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1860 ԻՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

[illegible]

ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ՓՈՔՐ ԱՊՈՒՏ ԽԱՆԻ ԿԻՑ, 4, 6.

ՃՇՄԱՐԻՏ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻՑ

Այս բազմամեայ ճանաչուած Տունն, ընդարձակ բազմայարկ շէնքի մը սրահներուն մէջ, իւր Գաւառացի եւ Պոլսեցի Պատ. յաճախորդաց տրամադրութեան ներքեւ դրած է մետաքսէ, բրդէ, գթանէ, բամպակէ, ֆիլտէքօսէ այլ եւ այլ տեսակ հագնելիք ամառնային եւ ձմեռնային. դանակեղէններ եւ այլ մանր երկաթեղէններ, Խաւրէվիլի եւ Թօնաճիյէի ամեն առարկայք. բանուածներ, ժամացոյցներ, մեծապանակ թէ փոքրաքանակ (մինչեւ քառորդ տուզինա). — Գուլպա, թաշկինակ, ֆանէլա, խալըն, անձեռոց, բլաղրոն, փողկապ, վզնոց, գօտի, ժաքէդ արանց եւ կանանց, միսօ, պէյգա, շալ, քարփիշոն։ Նաեւ անուշահոտ, եւ զմելի, մկրատ, ածելի. ռակի, արծաթ եւ նիքէլ ժամացոյցք, փամփուշտ, շղթայ, զանգակ։ Ծխախոտի, սիկառի տուփ։ Կաշեղէնք, տիկնանց պայուսակներ, Նաեւ արմոնիկ, ֆէնիքս, արխօզա, արիսթօն։ Կօճակեղէնք։ Խոզանակներ փրչայ։ Անկողնոյ ծածկոյթք բիքէ եւ բուրդ։ Սեղանի սպասք ալպաքա։ — Ուղղակի յարաբերութիւնք եւրոպեան եւ ամերիկեան գործարանաց հետ։ Ամենէն խիստ ճաշակն եւ ամենէն հաժեստ Բայլն հաւասարապէս զոհ կրնան մնալ։ Ընդարձակ գործառնութիւնք գաւառաց հետ։ Յանձնարարութիւնք շուտ եւ ճիշդ կը կատարուին։ Երաշխաւորեալ մեծաքանակ գնորդներու ապառիկ ալ կը տրուի։ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ։ 9—42

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 30 Դեկտեմբեր 1893

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. Ոսկի	ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի
Բաժինք չվճարուած	5 500 000	Դրամագլուխ	11,000 000
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1 285,415 84	Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	952,290
» ի մասնաճիւղս	578 963 41		
Խառնելի փոխանակագիրք	1 875 686 05	Վճարելի փոխանակագիրք	2,235,389 36
Պետական [illegible]	1 234 000	Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	
Զանազան արժէթղթք	4 203 736 96		
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն — «պարտականք»	1 547 863 92	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	7 223,978 28
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	3 808 163 41	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	1,506,159 20
		Պահեստք զանազանք	483 380 04
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	3,953 234 03	Վճարելի շահաբաժինք	8 055 34
Ինչուածք և շարժական գոյք	81,392 19	Զանազանք	677 651 84
Զանազանք	18,398 29		
	24 086,904 10		24,086,904 10

Վաւերացեալ ճշգրտութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Լ. ԼԱ ՖԻՒԱՆԴ

Ընդհ. Տնօրէն
ԷՏ. ՎԻՆՍԸՆԹ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

881

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի դրամ 11,141,290
Հասոյթ 1891 տարւոյ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի դրամ 4,146,418
Հասոյթ 1891 տարւոյ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ կ՚ընդունին չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական հրաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիւրութիւն ներկայացնել. Նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Պահեստի դրամ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամադրամներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՌՈՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար 55,000,000 Ֆրք.
1893ի հասոյթը 20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ՓՈՂՈՍ ԱԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Քննիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԷԲԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Հայվանաթը միրկյէ խտարէսի իչուն միւպայաս մէվգբի միւնագասայա գօնուլան 1,700,000 գըրէ քիւահըն իթմասընա թալիպ օլան վէ չէրաիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 12 2—3

NEVRALGIES ՋՂԱՅԻՆ ԱՆԿԱՐԴ, ՍՏԱՄՈՔՍԻ ԽԻԹԻՔ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին ՏՔԹ. ՔՐՈՆԻԷԻ ԱՆԴԻՆԷՎՐԱԼԺԻՔ դեղահատներով։ Տուփը 3 Ֆր. Պահանջել Գործարանատիրոջ Միութեան դրոշմը։ Կեդրոնատեղին՝ Դեղ. Ռուպիքէ, 23, Մոնժ փողոց Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մէզիքի եւ Ընկ. դեղավաճառք եւ ամէն լաւ դեղարաններ։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալփամօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կարլէտօ	5500	Բաքինէր	1700
Արգօ	5500	Կիգանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօմինօ	2200	Քուինօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Քիալթօ	4400
Պոլոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Ռինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հինտու	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Ջամէյքա	1200	Ռօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ալամօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Յիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	2000	Քօլբինօ	4 00	Սամբօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիրալօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէպանտօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թորսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրքիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարտէլլօ	5500	Ուրգինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էյնամօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Նէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆֆանինս	00
Ֆլամօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզէդամօ	4500	Զէրօ	1 0
Ֆիտօ	700	Օտտօ	2000	Մօսքիթօ	1.0
		Էնկլիշըն Մօնարք	8000		
		Բրիթըն Մօնարք	8000		
		Լըգըն Մօնարք	8100		

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի
Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բեռնող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպըս	2500
Անուպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպայըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ԿԱՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԸՐ

Լաւագոյններն աշխարհի մէջ։ Ամէն ցուցահանդէսներու մէջ ամէնէն բարձր վարձքերն ստացած է։ Սինկըր գործարանը միայնակ աւելի մեքենայ կը ծախէ քան բոլոր միւս գործարանները միահամուռ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենաները կը կատարեն ասեղի ամէն տեսակ գործեր։ Իր մեծ համբաւին պատճառաւ, բազմաթիւ կեղծեր շինուած են։ Ուրեմն միակ չի բաւեր Սինկըր անունը մեքենային վրայ. ճշմարիտ Սինկըրները մի միայն կը ծախուին Պ. Կ. Էնտլիբ- կերի մեքենատուներուն մէջ, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Թիւ 2. Ղալաթիա, Թիւնէլին բովը, դատարանին դիմացը. Բարաքէօյ, Շիշլիի Թրամուէյին կայարանը. Բերա, Կալաթա-Սերայի վարժարանին դէմը։ Սինկըր ընկերութիւնը մասնաճիւղեր ունի Թուրքիոյ ամէն գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենան կը կրէ գործարանի սա մարքան։

Թիւ 1058 4—78

ՏՐԹ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինելու արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։
(Բացի կիրակէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՖԷՐՆԷԹ-ԲՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Բրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան
Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ.

Քսան տարւան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվէրսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ։

ՖԷՐՆԷԹ-ԲՐԱՆԳԱ առողջապահական ամէնէն ծանօթ ըմպելին է։—Շատ բժիշկներ կը յանձնարարեն իբր գլխաւոր դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլէրայի։

ՖԷՐՆԷԹ-ԲՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ՚առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել գոյն վերմութի, գինիի, Սէլցի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՐՆԷԹ-ԲՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր առեւտրատանց, դեղարանաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԲԷՔՔԻՍ 2219

ԱՅԵՐԻ ՉԵՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ՚ափոփէ ու կը կազդուրէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամէնէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց չատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամէն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով. կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 —		11 30	
11 30		11 50	6 25
12 —		12 20	7 —
12 30	6 15	12 45	7 30
1 —	7 Վափ.	1 20	8 20
1 30	7 45	1 50	9 5
2 —	8 10	2 15	9 50
2 30	8 50	2 50	10 15 Դզկ.
3 —	9 30	2 45 Վափ.	10 30 Ֆէրպ
3 15 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 40 Գզկ.
3 30	10 20	4 — Ֆէրպօթ	11 —
4 15	10 35 Գզկ.	4 35	11 30 Ֆէրպ
4 35 Վափ.	11 5 Գուզկ.	5 — Վափ.	11 30 Գզկ.*
4 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	5 10	11 50
5 —	11 20	5 35 Ֆէրպօթ	— —
5 35	12 5	5 40	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 —	—	11 20	— —
11 45	7 —	11 50	6 25
12 30	8 10	12 15	7 30
1 15	7 45 Վափ.	1 —	8 20
2 —	9 —	1 45	9 5
2 35	9 30	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 5	10 15
3 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 45 Վափ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 — Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վափ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	5 35 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

1 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի Ուր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ
ԴԱՄԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւտարէն Դամաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Դամաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Դմթ. Իսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

METHODE BROWN-SEQUARD contre DÉBILITE FAIBLESSE IMPUISSANCE
Bien spécifier le sexe en faisant la commande. **Elixir Séquardien "Alpha" pour les deux Sexes** Bien spécifier le sexe en faisant la commande.
PRIX DU FLACON : 25 FRANCS. – Envoi franco contre mandat-poste ou chèque sur Paris adressé au DIRECTEUR du LABORATOIRE de PRODUITS PHYSIOLOGIQUES, 10, Rue de l'Orne, PARIS.

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1894 Մայիս 17էն սկսեալ մինչեւ 1894 Օգոստ. 31

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ էջող շոգենաւոց երթեւեկութիւն
Ժ. Վ. Թ.
11 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ.ին հետ պիտի հպդկ.] 39
12 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. (Ենիք.ի շոգ.ին կը հաղորդակցի)։ 38
12 30 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գուրչ. Օրթ. Պէշկ. 28
12 40 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. Պշք. Գնտ.ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի] ուր. օրերը Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 18
12 45 Ենմ. Մզպ. Պէօք. Թրպ. Ենք. Պշք. Ենք.ի շոգենաւին կը հաղորդակցի] Ուրբ. ները բացի Պշք.է ՍԹԼՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պպք. Պպք.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդկցի 40
1 15 Ենք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյ. Ր. Հս Պպք. Պպք.ի շոգ.ին հետ պիտի հպդկցի. բացի ուր.է 42
1 45 Ենմ. Մզք. Պէօյք. Թր. Ենք Ենք.ի շոգ.ին հետ պիտի հպդկցի. ուր. օրերը Պշք. 43
2 15 Ենք. ՍԹԷՆ. Միրկ. Պօյ. Ր. Հիս. Պպք, Արն, Գուրչ. Օրթ. Պէշք։ 20
2 35 Ր. Ա. Գվ. Ենմ, Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. անտի Ասիական եզերք անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նաւամատոյցներն եւ Պշք. պիտի հանդիպի։ Գնտ.ի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուր. օրերը Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկն. Պէշիք։ 34
3 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս.ի շոգ.ին կը հաղորդակցի) Ուրբ. ները Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 38
4 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Պէշք. Պպք.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդակցի. Ուրբ.ը Արն. Գրչ. Օրթ. 40
5 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէզ. Ենք. ՍԹԷՆ. Միր. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ. [ուր. օրերը քառորդ մը ետք եկնելով Պէյքզ. պիտի հանդիպի։ 22
6 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէզ. Բշպ. Են. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Չնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ. Իս. 42
8 — Ա. Ր. Գվ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշք. [ուր. օրերը ՍԹՆ. 18
9 40 Ենք, ՍԹԷՆ, Պօյ, Պպք, Օրթ. բացի ուր, է։ 32
10 10 Ր. Հիս. Արն. 43
10 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշք. 33

Ենիքէօյէն Կամուրջ էջող շոգենաւ
11 5 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 42

Պէպէկէն Կամուրջ էջող շոգենաւ
11 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 22
11 30 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 42
12 — Օրթ.էն ուղղ. կամուրջ բացի Ուր.է 34
12 — Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գր. Օրթ. Պշք. 32
12 30 Պէպ. Արվ. Գրչ. Օրթ. Պշք. 22
1 — Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք. 28
1 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 33
2 35 Պէպք. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 20
3 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 25
4 — Ր. Հս. Պպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. Գպ. բացի Ուրբ.է 33
5 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուր.է 32

Անատոլու եզերքէն Կամուրջ էջող շոգենաւ
11 — Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 20
11 15 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ.էն Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 34
11 45 Պէպ. Գն Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բցի Ուր.է 33
1 — Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 39
12 05 Պէյզ. Բշպ. Ենք. Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հ. Գնտ. Պէպ. Արն. Չնկլ. Պէյլ. Օր. Գզկ. Իսկ. Պշ. Գապ. 25
1 15 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլճ. Ա. Հիս. Գնտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդակցի) ուր. ները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. 18
1 50 Պէյք, Ենք, ՍԹԷՆ. Միրկ, Պօյ, Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշ. 20
2 — Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյ. Գզ. Պշք. բացի Ուր. 32
3 — Գնտ, Վան, Չնկ. Պէյլ, Գուզ, Պշք. 28
3 15 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Պշք. Գնտ. շոգ.ին հետ կը հաղդ.) Ուրբ. ները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 34
4 — Քանտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր.է 43
4 20 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Գնտլ.ի շոգ.ին կը հպդկ.) Ուր. ները 4 45ին Մէզպուր. Պէօյք, Թր, Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի 39
5 — Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. Ուր. օրերը 5 15ին պիտի մեկնի։ 25
6 45 Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իսկ. Պշք. Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ 20
9 — Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. 28
9 25 Գնտ, Չէնկ, Իսկ. [բացի Ուր.է 25
10 10 Ենք, Պէյզ. Գնլ. Ա. Հս. Չնկ. Պյլ. Պշ. բցի Ուր.է 22
10 20 Ա. Հս.էն ուղղակի կամուրջ 34
10 45 Գուզկ, Գպ. բացի Ուր.է 11
11 5 Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 42
11 15 Վնք.էն » » » » 20
11 55 Գզկ. Իսկ. » » 11

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը
12 25 կամուրջէն ուղղակի Ենիք. բացի ուր.է 42
12 30 Պշք. Օրթ, Գրչ-Արնվ-Պէպ, Ր-Հիսար, Միրկ-ՍԹԷՆ. Ենք, Թրպ, Պէօյք, Մէզ, Ենմ. Ր Ա. Գվ. 34
1 15 Պշք-Օրթ-Գրչ-Արն-Պէպ-Ր-Հս-Պօյճ. Ենիք-Թրպ-Պէօյ-Մէզք-Ենիմ-ուր-ները Պէյզ-պիտի հանդիպի 38
2 30 Պշք. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 40
2 — Գապ-Պշք-Իսկ-Գզկ-Օրթ-Պէյլ-Չնկ-Արնվ-Գնտ-Ա-Ր-Հս-Գնլ-Միրկ-Ենք-Բշպ-Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 22
3 15 Պշկ. Օրթ. Արնվ. Գնտլ. բացի ուր.է 43
4 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ։ 42
4 15 Պէշ. Օրթ. Արնվ. Գնտ. բացի Ուրբ.է 25
5 — Իսկ. Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպզ. Մրկ. 20
6 — Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվզ. Ենք 18
7 — Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ, Չէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ։ 28
8 30 Պշք. Օրթք. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենիք. Ենք.էն Ենիմ. գացող շոգ.ին հետ հպդկց. ուր. ները Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. 32
9 — Միր, ՍԹԷՆ, Թր, Պէօյ, Մէզ, Ենմ, (բցի. ուր է 33
9 25 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս. 43
10 — Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզք. Ենմի. ուր, ները 9 40ին պիտի մեկնի։ 40
10 5 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Ուրբ. ները 10 վայրկեան ետքը։ 38
10 45 Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹԷՆ. Ենիք. Թրպ. Պէօյք. Մէզ. Ենիմ. Ուրբաթները չկայ 18
11 20 Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 43
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. (*) 42
(* Օդը գէշ եղած ատեն ՍԹԷՆ. չկայ։

Կամուրջէն Պէպէկ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը
11 50 Կամրջ.էն ուղղ. Պէպէք 22
2 35 Ուղղ. Պէպէք 25
10 35 Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ 25
11 15 Գապ. Պշք. ՕԹ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենք. 28
11 45 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ- 22
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք 33

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը
12 13 Իսկ, Գուզ. Պէյ. Չնկլ. Ա. Հիս. Գանլ, Զպք, Բշպ, Պէյք, Ենիք։ 20
12 30 Ուղղակի Գանտիլլի 39
1 — Պշք, Չէնկ, Պպք։ 33
1 20 Ուղղ. Գնտլ։ [Բացի ուրբաթէ 32
2 10 Պէյլ, Չէնկ, Գանտլ։ 28
2 45 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյ. Ուր. ները Թր, Պէօյ, Մէզ։ 39
3 — Իսկ Պէյլ. Չէնկ. Ր. Հիսար բացի ուր.է) 33
4 10 Իսկ. Պէյլ. Չնկ. Պպք ուր. ները Պշք, Գ տլ։ 32
8 40 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Գնտ. Պէյզզ.ի շոգ.ին հետ պիտի հպդկց։ Ուր. ները Ահս Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյզ. Պէօյք Մէզ։ 25
9 5 Գանտ. Ա. Հս. Գանլ. Զպք. Բշպ. Պէյ բցի ուր. 22
9 30 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս 34
10 15 Իսկ, Գուզ., բացի ուր.է 11
10 20 Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյզ. Թր Մէզ, Ր. Ա. Գավազնը 39
10 30 Պէշք. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. Ուրբ. ները Իսկ. Գզկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէօյք. 20
10 40 Իսկտր. Գզկ. բացի ուրբաթէ) 42
11 — Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնիք. Գնտլ. Պէպ. 32
11 18 Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյ. Ուրբ. Գզկ. 34
11 30 Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ 11
12 — Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. 20

Ամէն ուրբաթ ժամ 3 45ին Կամուրջէն շոգենաւ մը մեկնելով Իսկ, Գուզգ, Պէյլ. Չէնկ. Վան, Գանտ. Ա. Հս, Գանլճ, Զպք, Բշպ, Պէյք, Թր, Պէօյ, Մէզ, պիտի հանդիպի։

Ամէն ուրբաթ ժամ 5 45ին Մէզ.էն շոգենաւ մը պիտի մեկնի եւ Պէօյ. Թր, Պէյզ, Բշպ, Զպք, Գանլ, Ահս, Գանտ, Վան, Չէնկ, Պէյլ, Գուզ, Իսկ, հանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

Ամէն հինգշաբթի իրիկուն ժամ 10 40ին Մէզ.էն շոգենաւ մը պիտի մեկնի եւ Պէօյք, Թր, Պէյք, Ենիք, Զպք, Գանլ, Ահս, Գանտ, Չէն, Պէյլ, Գզկ, Իսկ, հանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամ 11ին Մէզ.էն շոգենաւ մը պիտի մեկնի եւ Պէօյ, Թր, Ենիք, Մրկ, Ր. Հիսար Պպք, Արն, Օրթ. Պէշկ, հանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 16/28 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դշ. 17/29 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 18/30 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 18/30 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 19/31 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Մայիս 17/29, երեքշաբթի օրը Պ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բեռնող

Մէնիէրէյի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի յունիս 5ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւաղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք կանոնաւորապէս կը բեռնին Լիվըրբուլի և Արեւելեայ միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Սիքսիփասիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ